

LIEUVIŲ KRYŽIAI

Jų kilmės aiškinimai ir trūkumai
ANTANAS ROKŠTELE, Chicago, Ill.

Nė viena lietuvių liaudies meno šaka neišsėkė tiek prieštaraujančių aiškinimų kaip kryžiai. Jie domino kiekvieną didesnę ar mažesnę liaudies meno tyrinėtoją bei mėgėją savo gamtinių, formų įvairumui ir puošybiniais elementais. Kiekvienas jų matė kitus aspektus ir kitus aiškinimo kelius. Ypač lietuviškųjų kryžių kilmės klausimas tapo jautrus reikalas, susidarė net kelios nuomonės ir kelios metodai.

Pagrindinis reikalavimas kiekvienam panašaus klausimo tyrinėtoju — gerai pažinti pasisūtantį objektą etnografinė ir etnologinė prasme, būti gerai susipažinusi su bendra kultūrine plėtra nuo priešistorinių laikų iki pastarųjų laikų ir sugėbėti retrospektyvinius žiūrėti, gretinti dažnai tik rudimentus su ryškiosiomis formomis, užtiknamas kitur. Be to, svarbu išlikti objektyviam sprendimų atveju.

Ankstybesnieji tyrinėtojai

Turint galvoje kas pasakyta, negalima tvirtinti, kad rašiusieji apie lietuvių kryžius būtų ėmę dėmesį visus tuos reikalavimus. Netgi nebuvo pasistengta ji pačius kryžius labiau įsigilinti. Pvz. V. Sukevičius (1903 m.), pamatęs tik dalį Vilniaus krašto kryžių, gretino juose matytus ornamentus su priešistoriniais keramikos ornamentais. Vienu iš kitur įrašytųjų giminytės. Kryžių kilmės klausimo nelietė ir jokių prielaidų tuo klausimu nesūlė. Jo studijos dvasia kalba už tai, kad lietuvių kryžiai kilo iš senojo lietuvių tikėjimo.

M. Brenšteinas (1906 m.) rašė studiją apie lietuvių kryžius, daugumoje matytus Zemaitijoje. Jo visas teorijos dėstymas buvo paremtas stambeldybes papročiu statyti kryžius.

Dr. J. Basanavičius (1912 m.) savo studijoje "Lietuvių kryžiai archeologijos švietimoje" aiškina kryžių kilmę nekrokultūros švietimoje. Anot jo, lietuvių tautos tikėjimas į žmogaus vėles nemirtingumą vertė statyti ant kapinių stulpus gale mirusiojo kapui, kad vėlei už jo užsikabintus būtų lengviau atsikelti. Visą savo teoriją dėsto remdamasis archeologiniais daviniais ir panašiais reikšimais kitose tautose (net Mažojoje Azijoje). Dr. J. Basanavičius kryžiai tiek buvo žinomi, kiek jų piešinių buvo padaręs dalį. A. Jaroševičius iš Vilniaus ir Trakų apylinkių.

P. Galaunė, paveiktas M. Brenšteino ir dr. J. Basanavičiaus stambeldybes ir nekrokultūros teorijų, lietuvių kryžius kildina irgi iš stambeldybes. Mąstyti, mūsų istoriko Narbuto (pa rašiusio Lietuvos istoriją lenkų kalba) gražiai ir gabiai aprašytoji stambeldybes Lietuva žavėjo ne tik lenkus, bet ir savuosius. Ir jie norėjo iškelti Lietuvos senosios kultūros garbę.

Deja, šiandien nė vienas mūsų istorikas nesutiko, kad Lietuva buvo stambeldyška. Jie visi yra vienos ir tos pačios nuomonės — senovės Lietuva buvo pagoniška. Taigi, negalėjo būti nei stabų, nei tiems stabams šventyklų, o tuo pačiu — negali būti teorijų, kildinančių lietuvių kryžius iš papročiu, kurių nebuvo. Mums nėra reikalo kelti Lietuvos senosios kultūros garbę išsajvotais metais, kai turim

pakankamai dokumentines medžiagas.

Nepatikimi liudininkai

Visi augščiausieji paminėtieji au toria, paklydę išeities taške, klaidžiojo iki galo. Savo išvedžiojimams sustiprinti jieškojo primityviškiausios formos, iš kurios galėtų vesti plėtojamąsi lietuviškojo kryžiaus, įgijusio krikščionišką pavidalą. Dr. J. Basanavičius ir P. Galaunė visko pagrindan padėjo stulpą. Pastarasis, neradamas reikiamos formos stulpų Lietuvoje, pagrindan padėjo tolimosios Rusijos ir Suomijos stulpų pavyzdžius. Juos į giminytę suvedė su vieninteliu dail. K. Šimonio piešiniu iš Traupio kapų, kuriame stulpas baigiasi kryželiu.

Čia pat noriu pažymėti, kad K. Šimonio piešiniai ir B. Burako etnografinėmis fotografijomis daugeliu atvejų negalima tikėti, nes abu etnografinės medžiagos rinkėjai mėgo "padirbinėti" originalumo vardu. Ne kartą man pačiam teko jų pristatoma medžiaga (M. K. Čiurlionio galerijai, o vėliau V. D. Kultūros muzėjui) atvesti, kaip-pano falsifikatą.

Jeigu sutiksim, kad K. Šimonio piešiny yra tikslus, tai jis negali būti pagrindan P. Galaunės teorijai. Teko matyti daug stulpų Lietuvos kapuose, kai kryžiaus stogelis ar kryžma, jiems nupuvus, nukrinta (toks kryžių nykimas yra nemalonus, bet jis padeda tyrinėtoju kryžius ir visą jų konstrukciją pažinti iš arčiau). Pastarasis piešiny, tiksliau, stulpas, savo forma rodo, kad viršutinėje dalyje būta stogelio (žiūr. P. Galaunė, Lietuvių Liaudies Menas, L. U. Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys, Kaunas, 1930, 56 pė.). Jeigu P. Galaunė nežinotų, kad kryžius kildinami analizuoti medžiaga būtų sėmes iš kryžių originalių, o ne iš jų fotografijų, esu tikras, jog nebūtų rašęs tos kryžių kilmės teorijos, kurią jis dėstė savo knygoje. Rimtam darbiui kabinetinių studijų neužtenka. Reikia studijuoti originalus natūralinėje aplinkoje — tarp žmonių, kurie juos daro bei jų dvasia gyvena. Prieš save turėdamas tik fotografijas, P. Galaunė įsivaizdavo kryžių formos plėtojimą, kad galėtų sudaryti vadinamą tipizaciją. Pirmoje vietoje pastatė "stogastulpus" ir "koplytstulpus", o antroje vietoje — kryžius, pagal jį — vėliausią krikščionišką formą.

Čia pat noriu pažymėti, kad mūsų liaudies nežinojo ir visiškai nevertėjo "stogastulpio" ar "koplytstulpio" termino. Ji turėjo tik kryžius ir koplyteles.

Kryžių tipai

Didžiausias netikslumas, kurį padarė P. Galaunė sudarinėdamas savąją kryžių (stogastulpų ir koplytstulpų) tipizaciją, buvo tas, kad jis suplakė visas Lietuvos kryžius į vieną krūvą, o iš jos dėstė tipus. Jam 1937 m. rašiau, o ir "Mūsų Vilniaus" buvo išleista knygelė apie lietuvių kryžių formas ir jų išplėtimą sritis ir net apskritimis. Trumpai nusakant, — kokie kryžiai buvo statomi Augštaitijoje, tokie nebuvo pakartoti Zemaitijoje, Dzūkijoje ar Suvalkijoje. Ir atvirkščiai. Tas nusakymas liečia visas Lietuvos sritis. Tas skirtingumas buvo ir dabar yra gyvenamuose namuose, audiniuose, medžio dirbiniuose, lygiai kaip jis yra kalboje, cha-

Vitalija Bogutaitė

REQUIEM

Jūs už mane meldžiatės,
Sunkiai dejuodamas
Žvakės linguoja — meldžiasi už mane
Paskutinę valandą.
Neverkite, man
Nebešalta.
Snaigės, žemė, saulė
Susilieja į didžulį kalną
Ir sukasi —
Jau negaliu atskirti
Saulės, žemės nei vandens.
Tik girdžiu ritinimąi
Spragsint žvakes,
Motinos ašaras
Ir tavo maldas.
Jūs už mane meldžiatės —
Girdžiu.

LIETUS.

Krinta prinokęs lietus
[mano sausą žemę
Ir girdo ištroškusias vėlenas,
Kurias laikau,
Kaip paskutinį rūbą
Žemiskos kelionės.
Jomis pridingsiu
Savo šaltą galvą,
Užklosiu akis poilsui —
Mano vėlenos
Geria prinokusį lietų
Atsiveikinant.

akteryje, papročiuose ir t. t. Iš to aišku, kad negalima plakti ir krūvą tai, kas yra skirtinga. Bendro yra tame tik tiek, kiek ji apsprendžia vienas ir tas pats tikslas bei paskirtis. Pvz. gyvenamas namas turi vieną visiems tikslą — pastogę ir šilumą; gi jo planavimas, statymo būdas ir puošimas priklauso nuo žmonių vidinio pasaulio. Taip yra ir su kryžiais. Užtat mes galime suprasti, dėl ko lie-tuviški kryžiai tiek įvairūs savo forma, konstrukcija ir puošimu.

Viso to akivaizdoje negalima dėti kryžių tipizacijos pagrindan konstruktyvinių ar puošybi- niųjų elementų; negalima vesti vienos tiesiosios per žemaitiš- kius, dzūkietiškus ir augštaitiškus kryžius, įsiekiant jų evoliucijos. P. Galaunė tai padarė, nepa- mės ir galvą įpatyti, apie kurias tik ką kalbėjome.

Baigdamas kalbėti apie dirbtinį vestas lietuvių kryžių tipi- zacijas, noriu pabrėžti, kad visi mano suminėti — V. S. Jaroševičius, M. Brenšteinas, dr. J. Basanavičius ir P. Galaunė — klydo aiškindami lietuviškųjų kryžių kilmę. Klydo, paklydę išei- ties taške.

Panašiu paklydimu, tik kita- me aspekto, buvo ir vėlyves- nias laikais. Tikiu, jog visus minėti ir, daugiau ar mažiau pa- našumus kartoti nebūtų tikslu.

M. Gimbutienės kryptis

Kiek kitokį aspektą mums pa- tiekia Marija Gimbutienė. Ji, kaip priešistorinių laikų tyrinė- toja, į mūsų kryžius žiūri per priešistorinių laikų kultūros lie- kanas. Jas gretina su dabarti- nės mūsų liaudies medžiaginės ir dvasinės kultūros palikimu. Kadangi priešistorinės medžia- gos palyginamasis metodas yra gan ribotas ir galimas tik prie-

laidų sąvokoje, tai kalbėti apie senąją lietuvių religiją nėra taip lengvas darbas. O iš to sun- kėja ir lietuvių kryžių kildini- mas ar giminingumo įsiekioji- mas su senąja lietuvių religija.

Savo metodu ir teorijai pa- remti ima ornamentus ir net to- kius svetimus ir nežinomus mū- šiu liudžiai elementus, kaip "Lebensbaum" (gyvenimo me- dis) ir "Maibaum" (gegužės medis). Jos žodžiais, "Pats me- dinis stulpas su stogeliu, ar dviem, trim stogeliais, yra glau- džiai susijęs su švento arba "gy- vybės medžio" ("life tree"), "Le- bensbaum" pavidalu, prieš- krikščioniškoje religijoje turė- ju itin svarbų vaidmenį".

Negalima plėsti germaniškosios kultūros sferų, kur jų nėra Kraštai, kuriuose "Lebens- baum" svarbų vaidmenį vaidi- no prieškrikščioniškoje religi- joje, neprarado jo iki pastaru- jų laikų, daugiausia tapypos pavidale. Ji gali rasti daugiaus-iai germanų bei skandinavų kraštuose. O Lietuva, kaip ži- nomas kietas tradicijų kraštas (ypač Zemaitija), šio elemento ar simboliško pagarbumo jau niekad nebūtų išsivadavusi. Prie- šininkame "gyvybės medžio" rudimentų nei išreikšta forma, nei išstarian rūpomis. Be jokių reikalo Marija Gimbutienė ilius travo savo straipsnį "Lietuvių liaudies meno simbolių kilmės klausimu" (Aidai, 1955 m., nr. 8) Užnemunęs kraičio skrynių piešinius, kur yra vėliau lelijos (tulpės). Ji lelijose žiūrėjo "gy- vybės medžius". Tai yra labai didelė etnografinė ir etnologinė klaida. Aš pasakysčiau — klai- dinimas tyrinėtoju, ne savų, bet svetimtaučių. Negalima mūsų liudžiai kergti to, ko ji neturi ir nežino, ir negalima padėti plėsti germaniškosios kultūros

itakų sferas ten, kur jų nėra. Taip pat, lelija arba tulpė yra skolintas motyvas. Joku būdu nėra skolinta ar pasisavinta simbolinė "Lebensbaum" pras- mē. Ir turiu pabrėžti, kad lelijos motyvas pateko į Suvalkiją tik 19 šimtm. Jis tik ten ir plit- o. Jis plito skyrių tapyboje, lan- ginų gražinime ir moteriškų prijuosčių puošime. Šiandien mes visi žinom gražiausias ka- šytnes suvalkiečių prijuostes; o jos tik tam kraštui ir tipin- gos. Keista, kad toki jauna sko- linį, kaip motyvo naujadarą, M. Gimbutienė įvilko į mums sve- timos dvasios rūbą.

Matote, palyginamųjų aliuzi- jų labai lengva pasigauti, bet labai sunku jas įprasinti, įti- kinti arba paversti priimtino- mis. Čia noriu priminti didelio garso etnologą iš Švedijos, prof. Erixon (jo studentais buvo K. Mekas, J. Lingis, dabar esąs Švedijoje, ir aš pats), kuris bu- vo Lietuvoje ir matė daug lie- tuviškųjų kryžių. Jis nerado jokios giminytės ar kokio nors ryšio tarp mūsų kryžių su vie- nu, dviem ar trimis stogeliais ir "Lebensbaum". Gi M. Gimbu- tienė rado, kad "yra glaudžiai susijęs su švento arba "gyvy- bės medžio" pavidalu..."

Pastarosios teigimas yra ne- tikslus, lygiai kaip būtų netiks- lus tvirtinimas apie svastikos (ugnies ženklo) esimą mūsų liaudies ornamentikoje ar sim- bolikoje. Jis yra visuotinis reiš- kimas germanų tautų liaudies kūryboje. O kur nėra visuotino- mo, o tik labai reta pripuolamy- bė, mes privalome mokėti iš- jungti iš būdingų, išsaknusių, su tauta suaugusių simbolių ar puošybiųjų elementų. Pvz. lietuvių liaudies kūryboje ran- dame dramblio, kūrūnario, liūto ir pn. gyvių formas. Bet, jų mes nelaikom visuotinėmis ir būdingomis lietuvių liaudies kūrybinėje sąrangoje. Čia yra pripuolamybė, atnešta keliau- jančių svetimtaučių arba pačių lietuvių, grįžusių iš svetur.

Mes negalėtume M. Gimbu- tienės lūpomis skūstis, kad "Mes, krikščionys, dažnai pra- randame objektyvumą kalbėda- mi apie "pagonybę" ir jos ele- mentus (Aidai, 1955, nr. 8), jei- gu būtų išvengta mokslinio dirb- tinumo ir dirbtinio vienokio ar kitokio panašumo įsiekiojimo".

Juk ir apie kryžius rašiusie- ji ir rašantieji nėra objektyvūs tyrinėjimo metode. Kiekvienoje tuo klausimo studijoje jaustė jau- ciamas noras lietuvių kryžiams suteikti stambeldybes ar pagoni- šką atspalvį. Sugalvojami "sto- gastulpiai", "koplytstulpiai", "simboliški panašumai" senajam lietuvių tikėjimui, einama į Ru- sijos gilumą, į Mažąją Aziją, įsiek- koma pagalbos priešistorinės lie- kanose ir pvz., o tuo tarpu visiškai pamirštamas paties lie- tuvių kryžiaus studijavimas, a- nalizavimas, lyginimas su Len- kijos, Vokietijos, Austrijos, Če- koslovakijos ir kitų krikščioniš- kųjų Vakarų Europos tautų kry- žiais, kurie turi be galo daug bendro ir duoda daug atsakymų į neaiškumus.

Ornamentai

Tyrinėtojų buvo daroma di- delė klaida, lietuvių kryžiaus kilmės klausimą sprendžiant, ornamentiniam pradui suteiki- ant dominuojantį vaidmenį. Mes visi puikiai žinom, kad vi- sa eilė ornamentų, ypač geomet- rinii, siekia gilios senovės. Jie, esmėje nesikeisdami, tik techni- šku atlikimu tobulėdami, pa- siekė mūsų laikus. Bet panašiu geometriniių raštų mes randam ne tik Europos tautose, bet A- zijos, Afrikos, Amerikos ir Aust- ralijos čia buvusių mene. Taigi, yra momentų, kada tautos visiškai nepriklausomai ir be sąly- čio su kitomis tautomis kuria tą- patį. Ir ta kūryba, kaip pagrindi- nės raštų ar puošybiųjų elemen- (Nuketla į 2 psl.)

Kultūrinė kronika

● Rašytojai J. Simonaitytei 60 metų. Sausio 23 d. rašytojai Jievai Simonaitytei, gyvenančiai Lietuvoje, suėjo 60 metų amžiaus. Ta proga TSRS Augščiausiosios tarybos prezidentas, pažymėdamas "jos nuopelnus, pasitanti tarybinę literatūrą", apdo- vanojo "Darbo Raudonosios Vė- liavos ordinu". Į lietuvių litera- tūrą ji įžengė su "Augštųjų Ši- moniū likimu"; vėliau sekė "Be tėvo", "Vilius Karalius", o 1953 m. — "Pikčiurninė". Savo sukakties proga rašyt. J. Si- monaityte pažymėjo:

"Noriu parašyti štai ką: ra- šytojas — bent mano supratimu — nėra savo galvosenos vieš- pats. Tu atsisėdi ir manai pa- rašyti tai, kas tavo galvoj jau seniai sukiniėjasi, tik bereikia — juoda ant balto — padėti ant popieriaus. Ir štai, tu rašai. Bet staiga tu turi skubėti. Tau iš plunksnos greičiau nei raša- kas plaukia visai kas kita, visiškai kitos mintys, — ar tai dar galima mintimis pavadinti, aš nežinau. Atrodo, kad tau kaž- kas diktuoja, ne, kad kažkas ta- vo ranką valdo, ir tu privalai tik šitaip rašyti, o ne kitaip. Ir tu visiškai esi jau užmiršęs, kas tavo suplanuota, kas tavo buvo taip dailiai į atskirus skirs- nius sudėliota — prieš minutę, prieš valandą... Ir dar kitaip yra; bent man atrodo, kad aš dabar, rašydama, jau kartą esu pergyvenusi, gal prieš šimtą, gal prieš keletą šimtų metų. Ir, nepaisydama, ar tai buvo gera, ar liūdna, aš rašydama ir džiaugiuos, ir verkiu..." ("O jeigu taip parašiau, tai taip ir bus bu- vę": "Literatūra ir menas", 1957 m., 4 nr.).

Pažymėtina, kad J. Simonai- tytė nėjo jokių mokslų, kad dau- giausia žinių įgijo skaitydama įvairias knygas arba kalendo- rius ir kad pirmąją "giesmę" pa- rašė būdama 11 metų amžiaus.

● Sonė Tomarienė, pažįstama skaitytojams iš poezijos ir be- letristikos periodikoje, o taip gi iš kūrinių poroje antologijū, gra- žiai pasirodė su pasakų knyga "Saulės vestuvės". Šiame 126 pusl. veikalė autorė vykusiari re- prezentuojasi ir kaip vaikams eilėraščių kūrėja, ir kaip vaizdi pasakotoja-beletristė. Ne visos pasakos originalios, daugelio siužetai imti iš mūsų liaudies pasakų, ką jau yra plačiai pa- naudojęs Juozas Svaistis, tačiau ir čia S. Tomarienė inėja savo kūrybingumo vaizdžia pasakoji- mo forma ir vykusiari praplėtimu.

Knyga padalinta į du skyrius: 1) Gamtos vaikai ir 2) Dangaus svečiai. Pirmojo skyriaus temati- ka — vaikų pamėgtas gamtos pasaulis: katinėlis ir pelytės, pu- pos nuotyčiai, lengvatikis straz- das ir klatinga lapė, vilkas ap- gavikas, zuikio lūpos, pikta ož- kelė.

Antroje dalyje — Dangaus svečiai — kaurie dalykai ar- tėja prie legendų; tai pasakos apie Kristų ir apaštalus žemėje, suminima Dievo Motina, apra- šomos gerasirdės Saulytės pado- vanotos kasos ir smalsuolio gan- dro vargai nepaklausius Dievo ir žveigus į jam patikėtą maišą su ropuonimis; voras ir skruz- des, varlių karalius, saulės ves- tuvės — užbaigia antrąją dalį. Pasakų autorė stipriai jautė ir auklėjamąjį momentą.

Knygos pilnumą ir puošnumą gražiai pakelia Vlados Stančikai tės turtingos iliustracijos, kurių čia gana gausu.

● Pulk. O. Urbonas rašo apie Zalgirio kautynes 1410 m. Šiuo reikalu švedų archyvuose įsiai- surado naujų dokumentų ir ži- nių apie šias kautynes ir šį lai- dinę raštų ar puošybiųjų elemen- (Nuketla į 2 psl.)

● Idomūs radiniai jotvingių žemėje. Lenkijos teritorijoje yra dalis jotvingių-sūduvių ir kitų lietuvių bei prūsų kadaise gyventų plotų. Lenkai archeo- logai paskutiniu laiku ėmė kruo- pšiai tyrinėti iki šiol dar maži kasinėtus tų sričių piliakalnius, ypač atkreiptas dėmesys į Su- valkų-Augustavo apylinkes. Įdo- mio mūsų dainių atskleidė 1956 m. piliakalnių tyrinėjimai Suvalkų apylinkėse, vietovėje, vadina- moje Svecarija. Čia buvo ištira- tas vienas iš stambiausių iki šiol baltų gyventuose plotuose, kasinėtų piliakalnių.

Piliakalnio vidury, po sukrau- tais akmenimis, rastas senyvo amžiaus vyro kapas. Kapo duo- rės gale prie mirusiojo galvos rasti du jietgaliai, sidabru ir žal- variu papuoštos kamanos, a- vimis kirpti žirkėlis. Drabužis ant krūtinės buvo susęgtas dviem segėmis. Prie kairiojo šo- no padėtas kalavijas makštyje, kuri papuošta žalvariu, gyvulių figurėlėmis, auksinėmis plōks- telėmis. Skydo išliko tik geleži- niai apkaustai. Prie kojų rasti pentiniai, dar vienių kamanų ir balno liekanos. Viso kape rasta apie 160 javirū daktų. Iš ra- dinių nustatyta kapa esant iš IV amžiaus. Tai yra turtingiausis iki šiol baltų gyventuose plotuose rastas IV amžiaus ka- pas. Prileidžiama, jog čia yra palaidotas koks jotvingių gen- ties vadas.

● Antanas Gustaitis, rašyto- jas humoristas, kovo mėn. 12 d. sulaukia 50 m. amžiaus su- kaktį. Yra gimęs 1907 m. kovo mėn. 12 d. Gustaičių km., Kvie- tiškio valsč., Marijampolės ap. Baigęs Marijampolės Mokytojų seminariją, mokslo mokytojas, o paskiau tpeš tildijus Vyt. Di- džiojo universitete Kaune, im- damas kursą lietuvių literatūros, germanistikos, pedagogikos, tai pgi studijavo teatro meną ir dra- maturgiją, dalyvaudamas B. Sruogos seminare. Kurį laiką mokytojas Augštadario vid. mokykloje, 1936-1939 buvo Klai- pėdos radiofono, o 1939-1940 m. Vilniaus radiofono vadovas; 1940-1941 m. Vilniaus Vlst. Dra- mos teatro direktorius, vėliau —Kauno radiofono redaktorius. Dabar gyvena Bostone. Yra vie nas pirmųjų lietuvių, kūrusių ra- dijo dramaturgiją. Jo komedija slogučiai buvo statoma Klai- pėdos teatre. Gražaus pasisekimo susilaukę neseniai Gabijos iš- leistas jo humoristinės poezijos rinkinys — Anapus teisybės. Naudodamas sklandžią, klasi- kinę formą, kurdamas muzikaliai, stebindamas skaitytoją ryškiais kontrastais, taiklia satyra. ak- tualia tematika, Gustaitis yra susilaukęs nemažo popularmo, ypač, kad daugelis jį arčiau yra pažinę besilankant su humoris- tine programa po lietuvių kolo- nijas.

● Rašytojas Petras Babickas (Brazilija), dail. Vytautas Jo- nynnas, dr. Petras Mačiulis, Vil- ko pirm. Jonas Matulionis, prof. dr. Juozas Meškauskas, brlg. generolas Stasys Rastikis, Co- lumbia universitete dėstąs dr. A. Sešplaukis ir jaunimo litera- tūros premiją laimėjęs Br. Zu- meris (Australija), atsūtė sa- vo straipsnius knygai "Mano pasaulėžiūra". Kitų užprašytųjų straipsniai taipgi laukiami. Dau- gelių pageidaujant pratiesamas medžiagos įteikimo terminas iki birželio mėn. 1 d. Siųsti knygos redaktoriui dr. Juozui Prun- skiui.

● Juozas Grušas, kurio nau- jausią kūrinį "Herkus Mantą" stato Kauno Muzikinis dramos teatras, numatęs rašyti pješę apie Kauno hidroelektrinės sto- ties statytojus. J. Ks.

Kryžių kalnas
Nauja nuotrauka, gauta iš Lietuvos

LIETUVIŲ KRYŽIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

tų plėtojime, tęsiasi tūkstančių metų.

Ir jeigu lietuvių liaudies puoselėjo ornamentus, atkildusius iš priešistorinių laikų, tai yra natūralus ir nusistebėjimo nekeliantis reiškinys. Tų pačių (gal techniškai išstobulintų) ornamentų naudojimas tęsis tol, kol bus gyva lietuvių tauta. Dalis tų puošybinį elementų (dažnai labai sustilizuoju) buvo nukelta į kryžius, į trobesių puošimą, į baldų bei rakandų gražinimą. Taigi, lietuvių kryžių puošybiniams elementams negalima teikti išimtinės prasmės. Gi didelė dalis puošybinių elementų atsirado žymiai vėliau, kurie nieko bendro neturi su mūsų praeities re. Tas paaiškės kiek vėliau.

Laidojimo papročiai

Papročiams bei tradicijoms įsigalėti turi būti koks nors akcentas ar prasmę turis tikslas, stumiantis tą patį veiksmą kartoti, tą patį dalyką atkurti. Prigijęs ir papročiu virtęs reiškinys eina karta iš kartos.

Kaip gi yra su tariamai senovėje buvusių papročiu statyti antkapinius stulpus, kurie vėliau išvirstę į krikščioniškuosius kryžius? Kadangi tai yra tik prielaida, spėjimas, todėl mes turim ieškoti atspirties taško papročiuose. Jam aiškinti gali būti tik vienos rūšies — laidojimo papročys. Priešistoriniai duomenys rodo, kad Lietuvos teritorijoje įvairiais laikais būdo: deginimo, kapo apdėjimo akmenų kruminimis, akmenų vainiku, pilkapio pilimu ir t. t. Reikia, nebūto vienalyčio, tradicinio laidojimo papročio. Čia, tikiu, ir M. Gimbutienė sutiks, kad tokiose laidojimo požymuose negalėjo būti papročio statyti antkapinius stulpus.

Kryžius Lietuvoje

Kryžius forma į Lietuvą atėjo su krikščionybės atėjimu. Kryžius, kaip taisyklė, buvo su Kristaus kančios simboliu — Nukryžiuotoju. Jis tokiu išliko iki mūsų dienų. Krikštą ir Kristaus mokslą nešusiems ir pagoniškai kraštą, kryžius buvo ne atskiriama krikšto dalis. Palaipsniui krikštaitis ir kryžius paliko savo pėdsakus. Be kryžiaus nepasiejo statomos bažnyčios, be jo neapsiejo šventoris, palaidojus kuniga. Su tikinčiųjų augimu atsirado šventintos kapinės ir kryžius, kaip simbolis išskirtinos krikščionių laidojimo vietos.

Krikščionybei įsigalėjus, prigijo krikščioniškojo laidojimo papročiai. Liaudies pradėjo pamėgdžioti arba sekti kryžių statymą ant kapų pagal mirusiems kunigams statomus kryžius šventoriuose. Vėlyvesniais laikais kryžių statymą papročys plėtėsi. Tas papročys plėtėsi su šventųjų, kaip patronų ir globėjų, kulto augimu. Noras ir pastariesiems rasti vietos kryžiuose, šiuos (kryžius) iš pagrindų pakeitė. Pakeitė tiek, kad jie nustojo rodyti kryžmą. O kryžmos paslėpimas daugelį davė progos juos pakrikštinti "stogastulpiais" ir "koplytstulpiais". Kitaip sakant, vėlyviausią lietuvių kryžiaus tipą jie padarė primityviausiu ir pačiu seniausiu "stulpu". Tuo tarpu mes visi žinom, kad šventųjų garbinimas (kaip ir šventųjų kanonizacija) atsirado kurkas vėliau negu kryžius su Nukryžiuotoju.

Būdingas momentas

Lietuvių kryžių tyrinėtojai nepamatė vieno būdingiausio ir pasakojama, svarbiausio momento kryžiuose. Štai jis — kur ir kada išnyksta kryžma ir kada bei kuriuo atveju nematom vaizduojančio Nukryžiuotojo. Nukryžiuotasis niekuomet neišjungiamas iš kryžmiško kryžiaus. Labai apsirinkta tie, kurie Zarasų, o iš dalies ir Utenos aps. vieno, dviejų ar trijų augšty kryžius su stogeliais vadina stogastulpiais. Jie savo tikslu ir paskirtimi (atsiminkime mano palyginimą su gyv. namu) yra

visai artimi Tauragės ir vak. Raseinių aps. plitusiems vieno, dviejų ar trijų kryžmų (vadina mi karaviko kryžiais) kryžiams. Kaip pirmuose, taip ir antruose kryžiuose svarbiausioje kryžiaus dalyje ir visada jo fasado pusėje yra Nukryžiuotojo atvaizdas. Turiu pabrėžti, kad kryžmos nėraingos net ir stogeliams juos paslėpus. Taigi, vaizdas. Turiu pabrėžti, kad kryžiaus bruožas nėra dingęs. Ir šis kryžiaus tipas jokia būdu negali būti krikštinjamas "stogastulpiu".

Kodėl kryžmą mažėjo

Kryžmą mažėjo tapti nepastebimi būvo priežastimi. Tos priežastys bendros visai Lietuvai. Viena jų — tai klimatinės sąlygos, per greit naikinusias kryžmą ir Nukryžiuotojo atvaizdą; antra — pastangos surasti vietos šventųjų atvaizdams. Tų aplinkybių dėka kryžma pamažu mažėjo, o stogelis didėjo, kol pagaliau pastarasis uždengė visą kryžmą. Kryžmos nėra, tuo pačiu ir Nukryžiuotojo, tik tuose kryžiuose, kur dedamos šventųjų-globėjų statulėlės, kaip: šv. Florijono (saugotojo nuo gaisro), šv. Izidoriaus (žemdirbio, ūkio globėjo), šv. Roko (neturtingųjų, ligonių globėjo) ir pn. arba patronų.

Įrankių įtaka

Šiandien keistai skamba P. Galaunės teiginys, kad pirminis lietuvių kryžius buvo keturkampis stulpas su iš visų pusių išskaptuota skyle šventojo statulėi įstatyti. Anot jo, "Tik medžiui pabrangus pradėjo statyti konstruktyvines koplytėles". Čia reikalas liečia ne medį, o įrankius. Juk toks prastas įrankis, kaip skersinis pjūklas, į Lietuvą atkeliavo tik 1. šimt. pirmoje pusėje. O sudėtingesnių geležinių įrankių lietuvių liaudies ilgiau neturėjo. XIX šimtmets yra perdm medžio kultūros šimtmets: lentos kirviu taštytos, viny medinės, ratų ašys medinės, ratai nekaustyti ir pn. Iš tokiu suprantama, kad konstruktyvinius kryžius su smulkiais ornamentais liaudis galėjo daryti jai tik medžiagiškai bei kultūris kai augščiau pakilus ir įrankius įsigijus.

Vyskupų draudimas

Iš to išeidamas, turiu paminėti beveik visų lietuvių kryžių tyrinėtojų rėmimą savo stabilmeidiškos ar pagoniškos teorinės draudimu kryžius statyti. Čia nėra nieko nuostabaus, jeigu katalikų bažnyčios galvos 15 ar 17 šimtm. būtų draudę

kryžius statyti. Turim nepamišti, kad tai buvo renesanso laikai, kuriame menas buvo pasiekęs žydėjimo apogėją. Jis toks buvo ne tik pasaulietiskame, bet ir bažnytiname mene. Tuo pačiu, vispasiškai imant, ikonografija buvo skrupulingai saugojama. Įsivaizduokime mūsų liaudies tašytą kryžių ir primityviškai išskaptuotą Nukryžiuotojo figurą. Tų laikų tobulume jie turėjo atrodyti permėki. Antra vertus, priklausė ir nuo skrupulingumo vyskupo, draudžiusio statyti kryžius. Reikia galvoti, kad anieji vyskupai draustų ir šių dienų lietuviškius kryžius statyti. O ką mes galėtume pasakyti apie daugelio šių dienų kvalifikuotų dailininkų religinio turinio paveikalus ir skulptūras, žiūrint anų dienų akimis? Tikriausiai ne tik neprimume į bažnyčias, bet uždraustume laikyti dūminės pirkios kampe (tais laikais lietuviai gyvenimo dūminėse pirkiose).

Kiek galima susekti, lietuvių kryžių statymo draudimas liaudavosi didelių nelaimių metu, pvz. maro metais ar po to. Ypač po 1710 metų baisios maro epidemijos kryžių statymas buvo gausus. Nuo to laiko žemaičiuose paplito karaviko (arba maro) kryžiai. Paskutinis sponzaniškas kryžių statymas Lietuvoje buvo XIX šimt. Muravjovo siautėjimo laikais.

Kryžių kalnas

Paskutinį sakinį rašydamas, galu būti suklydęs, nes gautos lietuvių kryžius buvo keturkampis stulpas su iš visų pusių išskaptuota skyle šventojo statulėi įstatyti. Anot jo, "Tik medžiui pabrangus pradėjo statyti konstruktyvines koplytėles". Čia reikalas liečia ne medį, o įrankius. Juk toks prastas įrankis, kaip skersinis pjūklas, į Lietuvą atkeliavo tik 1. šimt. pirmoje pusėje. O sudėtingesnių geležinių įrankių lietuvių liaudies ilgiau neturėjo. XIX šimtmets yra perdm medžio kultūros šimtmets: lentos kirviu taštytos, viny medinės, ratų ašys medinės, ratai nekaustyti ir pn. Iš tokiu suprantama, kad konstruktyvinius kryžius su smulkiais ornamentais liaudis galėjo daryti jai tik medžiagiškai bei kultūris kai augščiau pakilus ir įrankius įsigijus.

Kaip matome, nelaimės krašte išaukia kryžių statymą. Tas, tikiu, padės suprasti ir M. Gimbutienę, kad čia nėra senosios religijos ar senųjų tikėjimų tauta, o tikinčiojo ir kenčiančiojo maldai prie kryžiaus, kaip Kristaus kančios simbolio. Netikiu, kad pasilikę Lietuvoje šiandien statytų kryžius senovės tikėjimo refleksų veikiamai. Išsivaizduoju, kad ir M. Gimbutienė tuo netiki.

Puošybiniai simboliai. Dabar dėl ornamentų ir puošybinių elementų bei simbolių. Apie geometrinius ornamentus jau buvau užsiminęs, kad jie tūkstančiais metų esmėje nesikeisdami, tik įgaudami kitokį apipavidalinimą ir pritaikymą prie naujai atsirandančių daiktų, pasiekę mūsų laikus. Visai kita aspekta turi su kryžiais atsiradę puošybiniai elementai ir krikščioniški simboliai. Jie jokio ryšio neturi su mūsų priešistorija.

Pirmoje vietoje reikia minėti geležines kryžių viršūnes, kuriose kryžių tyrinėtojai žiūrėjo didžiausias pagoniškomu lietas arba senojo tikėjimo pėdsakus. Gaila, kad ne vienas tų tyrinėtojų nesikreipė į mūsų kaimo žmones, kad paaiškintų, ką tos kryžių viršūnės reiškia. Būtu gavę aiškų ir trumpą atsakymą — tai monstrancijos, tokių pat, kaip bažnyčiose, suteikiant tikintiems palaiminimą. Spinduliuojanti monstrancija simbolizuoja Kristaus mistišką kūno šviesą tikintiems. Tai ikonografiškai atitinkas krikščionybės simbolis, perkeltas ir į lietuvių kryžius. Šis simbolis matome ne tik kryžiaus viršūje, bet ir paties kryžmiškojo kryžiaus fone. Tas ypač būdingas rytų Lietuvos kryžiams, kurių kryžmos kompozicijoje randaime išsčius altorius su žvakėmis, vazonais (gėlemis), angelais ir virš altoriaus iškelta monstrancija (tu klausimu palygink mano pieštas iliustracijai P. Galaunės knygai "Lietuvių liaudies menas", pieš. 128, XXVI lent. pieš. 28, 29, 35 ir jo kryžių tipizacijos lentelėje pieš. 3, 5, 6, 7 ir 20).

Mes visi žinome, kad spinduliai, mėnulis ir kryželio ornamentinis fragmentas siekia toli prieškrikščioniškuosius senųjų kraštų kultūrų laikus, bet mūsų liaudies juos priėmė tokiu, kokiu matė bažnyčiose, ne nutildama nuo jos ikonografin. krypties. Tik nemokėjimas, nesugebėjimas ar stilizavimas suteikė jiems originalumo, lygiai tokiu, kokį mes matome lietuvių liaudies šventųjų skulptūroje, kurioje kartais nelengva atpažinti šventojo ikonografinį pašumą.

Mėnulis monstrancijos yra simbolis tamsos, kurią nugalėjo virš jo šviesa (simboliškai) trykštanti Ostija. Apie mėnulio formą kalbant, negalima nepaminti bažnytinijų paveikslų ir skulptūrų, kur švenčiausioji Pamelė vaizduojama su žalčiu ir mėnuliu po jos kojomis. Tai piktojo prado ir tamsos pergalės simbolis. Visos gotiško ir baro-

kinio stiliaus konstruktyvinis lytis ir barokiniai ornamentai atkilo į kryžius iš bažnyčių. Daugelyje koplytelių mes matome medinių bažnyčių kopijas.

Liaudies tapyba ir skulptūra. Kalbant apie kryžius, negalima pamiršti lietuvių liaudies tapybos, skulptūros ir raizinių klausimo. Siame reikale jie labai daug padeda. Būdinga, kad nė viena paminėtų meno sričių neturi žanrinio (žmogaus gyvenimo) vaizdavimo. Vienur tik šventieji bei jų gyvenimas ir puošybinė tapyba. Tuo tarpu kraštai, kuriuose iš seno gyvas "Lebensbaum" ar "Maibaum" šiandien turi daug gyvenimiškų scenų. Ten abu elementai arba momentai neišskiria. Lietuvių liaudies menas, nevaizduodamas nei vieno, nei antro ir nerodydamas mažiausių tos rūšies rudimentų, duoda teisės dar kartą tvirtinti, kad tų simbolių nebūta.

Tyrinėjimai ir objektyvumas. Baigdamas šias pastabas noriu pasakyti, kad visi iki šiol rašiusieji studijas apie lietuvių kryžius nėra gilines į pačius kryžius ir epochą, kurioje jie atsirado bei plito: nėra darę lygin-

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Tel. REliance 5-1811

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Res. 1634 S. 49th Ave., Cicero

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien po pietus nuo 12-2:30 v. Vak. pirm. antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiad. tik susitarus.

DR. IRENA KURAS
KUDIČIJA IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)

DR. A. MACIJUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGIJOS LIGOS
5700 So. Wood Street
Priėmimo val. nuo 2-4 val. kasdien ir nuo 6 iki 9 val. pirm. ir penkt. Trečiad. ir sek. uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Office: 10748 South Michigan Ave.
Buto 1653 W. 103 St., Beverly Hills
VAL. Kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v. Vak. kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v. Išskyrus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po piet.

DR. A. NABUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2745 West 69th Street
(Priešais šv. Kryžiaus Ikoninę) Pirmia pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted Street
Kasdien 3-7 val. vak. Šeštad. nuo 1-5 val. vak. Trečiad. ir kitu laiku pagal sutarimą.

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampus Kėdzie ir Archer)
VAL. Kasdien nuo 2:00 iki 9:00 v. Trečiad. ir sekmd. tik susitarus.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. CHIRURGINES IR ORTOPEDES LIGOS
2745 West 69th Street
(Priešais šv. Kryžiaus Ikoninę) Telefon. REpublic 7-2290
VAL. Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6:00-8:00 sešt. nuo 2:00-4:00. Trečiad. ir kitu laiku susitarus telefonau.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
VAL. 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 v. p. p.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Mod. bandalai, spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
VAL. 9-4 ir 6-8, Šeštadieniais 9-11
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 20, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

DR. S. VAITUSH, OPT.
Patengvina akis įtempimą, kuri yra priežastis galvos skaudėjimo bei svajinio ir skaudžios akis karpimo. Atitaiso triušpurgystę ir toliau. Pritaiko tosingas akinius. Apat. egzaminavimai daromi su elektros instrumentais, rodančiais akies spaudimą, trūkumus. Speciali atida korpomai ir mokyklos vaikus.
4712 South Ashland Ave.
Tel. YA-rds 7-1873

DR. J.S. O'CONNELL
DENTIST
EXTRACTIONS-Without Pain
Local Anesthetic
MRS. J. S. O'CONNELL, Sun. 10-11
DR. J. S. O'CONNELL, DENTIST
320 S. STATE ST.

DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. "Archie" Blvd.
VAL. 1-4 ir 6-9
4 štabdienais nuo 1 iki 4 val. p. p. Išskyrus trečiad. ir sekmd.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS - Pritaiko akinius -
6322 South Western Avenue
VAL. kasdien 10-12 val. 1-7-9 val. Šeštadieniais 10-11 val. Trečiadieniais uždaryta. Kit. laiku susitarus
Ofisio telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAilbrook 5-5076

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
VAL. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, trečiad. ir sek. pagal sutarties

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51st Street
Pirmia ligonis pagal susitarimą. DBI valandos skambinti telefonau PROspect 6-1795 nuo 2 iki 9 val. p. p. kasdien išskyrus trečiad. ir seštad.
Res. tel. GRovehill 6-5603

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
(Kampus 47-tos ir Damen Ave.)
VAL. kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 2-4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį.
Telef. OFLafayette 3-6048
Res. 7 WAilbrook 5-5048

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6317 South Western Avenue
Chicago 20, Ill.
psinatymal pagal sutarties telefonau REpublic 7-9006
Rezidencijos tel. GRovehill 6-5161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofisio val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po piet.
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofisio tel. VIRginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEVERly 8-8244

DR. BR. GAJŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 Archer Ave.
Kampus Archer ir California Ave.
VAL.: 2-4 ir 6-8 v. p. p. Sešt. 2-7 val. p. p. Išskyrus sekmdienius

DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
7576 West 35th Street
(Kampus Halsted ir 35-ta gatvė)
VAL. 1-4 ir 6:30-8:30 p. p. kasdien Išskyrus trečiadienius, Atidara Šeštadieniais 1-4 val.

Dr. Alexander J. Javois
(JOVAISAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Marquette Medical Center
6132 South Kedzie Avenue
VAL. 2-4 p. p. ir nuo 7-9 v. vak. Trečiad. ir seštad. pagal sutartį

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2-4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir sešt. uždaryta

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road

NAUJĄ ARBA VARTOTĄ AUTOMOBILĮ GALIMA NUPIRKTI BE PINIGŲ

NAUJAS 1957 CHRYSLER \$2811

NAUJAS 1957 PLYMOUTH \$1732

Daugybė garantuotų visų išdirbusių vartotų automobilių už labai atpigintas kainas

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
CHRYSLER - PLYMOUTH DIRECT FACTORY DEALER
4030 Archer Ave., Chicago 32, Illinois Telef. VIRginia 7-1515

DRAUGAS THE LITHUANIAN DAILY FRIEND
4545 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois, Tel. LUdlow 5-9500
Entered as Second-Class Matter March 31, 1916, at Chicago, Illinois Under the Act of March 3, 1879.

Member of the Catholic Press Ass'n	Published daily, except Sundays, by the Lithuanian Catholic Press Society	PRENUMERATA: PERNUMERATA	Subscription Rates: \$8.00 per year outside of Chicago, \$9.00 per year in Chicago & \$6.00 per year in Canada, Foreign \$11.00 per year.
Mėn. \$1.50	6 mėn. \$8.00	1 mėn. \$1.50	
3 mėn. \$4.50	12 mėn. \$14.50	6 mėn. \$3.00	
1 mėn. \$1.00		3 mėn. \$1.50	

Redakcija straipsniais taisydo savąją naudą. Nesumunatoj straipsnių neesuro, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcijai už skelbimų turinį neatstoko. Skelbimų kainos priklauso nuo vietos ir trukmės.

Dabarties Italija

PROF. KAZYS PAKS TAS, Washington, D. C.

Mūsų dainininkai: Liustikaitė ir Baranauskas

Roma neapsakomo įdomumo miestas. Jis prakalba į žmogaus jausmus tūkstančiais architektūrų ir meno kūrinių. Menininkams, dainininkams Roma nepažeidžiama šventovė ir auklėja. Visų tautų menininkai čia spiečiasi pasimokyti, pasitobulinti, įkvėpimo rasti, praplėsti dvasinius horizontus. Tad ir lietuvių čia keletas yra atsidūrę: iš Amerikos mūsų žymūsai tenoras Stasys Baranauskas ir p-lė Pagalytė (studijuoją tapybą, mozaiką), o iš Anglijos — p-lė Janina Liustikaitė.

Tikrai malonu buvo su jais Amžinajame mieste pasizmonėti. Vieną vakarą susirinkome pas mūsų mielą Stasį. Be čia paminėtų menininkų, buvo dar l'v'is pianistas Viktoras Cizvelis. Stasys teikėsi šauniai pavaišinti mus keliomis operų arijomis ir liaudies dainomis. Kitą vakarą ta pati nedidelė draugystė su gužėjo į panelės Liustikaitės kambarį. Jos dailė, sultingą sopraną pirmą kartą išgirdau ir išsiviečiau įspūdi, kad ji yra naujas talentas, kylanti žvaigždė, dar negirdėta Amerikos lietuvių scenoje.

Ta pati linksma kompanija kartą užkimsom ir prof. Ivinskio tamsoką kambarį; ir ten tuomet prašyto, pasipylė dainos ir linksmas juokas. Mokslas ir menas atnaujinom sąjungą, bet menininkų himną, kad ir ne poetas, pabandžiau kiek taisyti: Me nas galingas ir stebuklingas, jei pingingas... O, dėja, dažnai jis nebūna pingingas.

Kun, Vincas Mincevičius

Dar Paryžiuje būdamas užgirdau nuo lenkų politikų, kad „jūs, lietuviai, turite Romoje labai veiklą ir įtakingą kunigą Mincevičių“. Man jis buvo seniau kiek girdėtas veikėjas. Romon atvykęs — susipažinau. Jis gan tylus, kuklus žmogus, apie save ir savo darbus beveik nieko nepasakojo. Vėliau prisirinko pas mane kiek žinių apie jį. Jis redaguoja mėnesinį itališką biuletinį „Elta-Press“, kuris savo išvaizda ir žinių sutvarkymu bei parinkimu, rodos, bus gal patys geriausias iš Eltos leidžiamų biuletinių keliomis kalbomis. Be to, kun. Mincevičius dažnai pasirodo italy spaudoje Lietuvos klausimus aiškina. Pažinčių jis turi daug Vatikano sluosniuose ir tarp italyjos politikų ir visur turi gerą „markę“. Tad jis gal lengviau kaip bet kas kitas parūpina atvykstantiems Romon lietuviams pasimatymus su įtakingais žmonėmis.

Jį galima būt lyginti su jau išmirusios kartos lietuviams idealistais, kurie be naudos sau dirbo nuosirdžiai patriotinius darbus. Jis — heroiškos kartos veikėjas. Gal jis neužpyks, jei aš pasakysiu truputį žinoma paslaptį: iš VLIKo už biuletinio redagavimą jis gauna tik 50 dol. mėn., kita dalį studentiško pragyvenimo jis susigraibsto mišrių intencijomis. Bet labai gaila, kad nuo persidirbimo jo sveikata jau pradeda braškėti. Ir būtų apgailiestautina klaida, kad šykšti visumėnėn aplieistų savo labiausiai laisvei atsidavusį kovotoją.

Italai ir Vengrija

Vengrijos revoliucija visur laisvoje Europoje turėjo gyvą atgarsį. Bet italai ir vengrus riša seni prisiminimai: Vengrija ir Siaurinės Italijos provincijos 1848-49 m. buvo kartu sukilę prieš vokišką Austriją. Ven grus sutriušinti tuomet atėjo 80,000 rusų. Po 107 metų vengrų revoliucija malšina vėl tie patys žmogaus teisių priešai — rusai. Istorija tarsi kartojasi. Italai labiau už kitus atjaučia Vengrijos skausmą. Tad itali vi suomenė, pati labai neturtinga, labai jautriai, sentimentaliai priima vengrų pabėgėlius: juos sustikti čia masėmis, išbučiuoja,

apdovanoja. Italijos parlamente vengrus užtariančios kalbos buvo karščiausios. Laikraščiai pilni rusų žiaurumo aprašymų. Pasipiktinimas komunistais Italijoje labai stiprus. Gyvenau pensione arti komunistinės Darbo konferencijos centrino namo, kurį dieną ir naktį saugojo keli policininkai: be tvirtos apsaugos minia šiuos „darbininkų“ rūmus turbūt greit išdraskytų. Buvo šnekama, kad komunistų partija nustosianti daugiau pusės savo narių.

Italų komunistų galvoje visuomet buvo didelė maišatis. Man buvo gan juokinga, kai syki su prof. Ivinskiu užsukom artimo batusiuvo dirbtuvėlen su reikalu. Prof. Ivinskis vis linksmai atkalba jį, kad nebebalsuotų už komunistus. O batusiuvis vis dar už juos balsuoja, būk tikėdamas mažesnių mokesčių. Ant jo sienų priklijauta trys geru tarpu atskirtos paveikslų grupės: kairėje, kaip ir pridera, komunistų vadai; viduryje madonna, ogi dešinėje, kertėje grupė apylinkių mergaičių. Vadinasi, ir Dievui žvakė, ir velniii kačerga. Tokio tipo piliečius tuščiais, lengvais pažadais komunistai gali gan toli nusivesiti.

Italija dar auga ir statosi

Stambiųjų tautų tarpe Italija yra pati biedniausia savo erdvės menkumu ir žemės turty skurdumu. Gyvenk sau iš dainos! O jau baigia jį prisigyventi 49 mil. gyv. Tankumas — daugiau 160 gyv. 1 kv. km., ogi Lietuvos tankumas buvo 50 gyv. Jungtinių Valstijų tik 22. Prie tokio didelio tankumo, turint kasmet beveik pusę milijono prieraugliais ir nesant vertingų mineralinių turty, — Italija nie kaip negali pasiturinčiai gyventi, o Vargas — geriausias komunizmo talkininkas, nors ne intelektualis... Italams svarbu emigruoti, bet dabar nebėra atvirų durų masinėms žmonių migracijoms. Tad Italija verčiasi sunkiai, kaip tik išmąnydama kelia žemdirbystę, augina pramonę, stato naujus pigius butus darbininkams, neleidžia daug pinigų kariuomenei.

Jei peržvelgi kelių amžių tautų kultūrinius nuopelnus, tai turi italams pripažinti labai didelių gabumų, gal kiek daugiau net negu prancūzams. Jų protas neineriškas, gyvas, vaizduotė labai plati, naujų idėjų įieškojimas aistringas. Jų kalba dieviškai graži (žinoma, jei neskubina kalbėti), literatūra planetariškai turtinga, o apie jų meną — tai ką čia bekalbėti. Visa Italija yra gyva daina ir išsipaiveikslų galerija. Didelę pagarbą ir simpatiją jaučiu šiai genialei tautai. Ji ir taupi, blaivi, labai darbšti, nedirba tik tuomet kai nėra ko dirbti. Amerikoje Italijos darbininkas pratęsė daugybę geležinkelii, plentų, tunelių ir daug kitų sunkių ir lengvų darbų atidirbo. Argentinoje ir Brazilijoje — italai irgi pasireiškė dideliu darbštumu.

Tie nematyto gražumo miestai, tie nuostabūs rūmai ir bažnyčios, muzėjai, kapinės, paveikslai, skulptūros ir nemirtingos operos juk reikalavo iš italy ne vien genijaus, bet ir begaliniai didelio kantraus, labai išmislingo darbo. Ir dirbo jos ta-

lentai kartų kartas su kilniu pasisvietimu, įliedami savo dvasią į akmenis, į marmorą, į drobe, į muzikos melodijas. Ir žmonija džiaugiasi jų nemirtingais darbais.

Žinoma, Europos pietinių pusiasalių gyventojai, taigi ir italai, turi savų silpnųjų, kurios labiau pasireiškia jų politišku naivumu ar nesubrendimu, kuris dažnai veda į kraštutinumus, į rizikingus, neapgalvotus žygius. Priežastis šio naivumo nesusidoda lengvai išaiškinama, nors bendra taisyklė politinių kraštutinumų atrodo lig ir sutampanti su klimatiniais kraštutinumais. Einant toli į rytus į labai kontinentinį klimatą su didele metinė temperatūros amplituda arba einant į pačius pietinius pusiasalius su karštomis vasaromis ir dviemis lietaus porūžiu labai skirtingais pusmečiais, padaugėja menkos politinės pusiausvyros charakteriai. Čia matome daugiau kraštutinumų tarp politinių grupių, didesnį susiskaldymą, pabandytus rezultate per daug neįsisiskiriant. Italijoje stipresnis pietinis poveikis, Lietuvoje — rytinis. Jie abu veda beveik viena kryptimi, su kaikiuriais skirtingais niuansais.

Tačiau karą pralaimėjusioje ir kolonijai netekusioje Italijoje visdėlto atsirado eilė labai išmintingų politikų, kurie kaip tik pasižymėjo principingumu, pusiausvyra ir politiniu subtilumu. Alcide de Gasperi vienas tokių ryškiausių pavyzdžių. Betgi pa naujų politikų Italija turi ir daugiau.

Per neturtą ir didelius sunkumus jie veda šalį imponuojančios pažangos keliu. Italijos pramonė nenustojta augusi, nežūrint tikrai nelengvų natūralinių aplinkybių. Darbininkams butai statomi, mokyklų dygsta, spauda klesti, netgi itališkos mados ir filmo nukonkuruoja prancūziškus. O nedarbas tesiekia visai nedidelių proporcijų. Visa tai turėdamas galvoje, atsiviekinau su Italija šito jausmo lydima ir pilnas simpatijos sunkiai dirbančiai gambiai tautai.

MOVING

A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.

Tel. Bishop 7-7075

JOHN T. ZURIS

LAWYER AND COUNSELLOR
11 SO. LA SALLE STREET
Room 1415
Phone: Randolph 6-4425
Home phone: Lafayette 3-9477

PIGIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IS TOLIAU K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
2313 W. 91st St., Chicago, Ill.
Tel. PRospect 9-2781

LIETUVIŠKOS ŠVENTOVĖS KORĖJOJE

Inžinierius arch. Rubas, kuris atlieka karinę tarnybą JAV armijoje Korėjoje, kariuomenei statomai koplyčiai paruošė lan-

Inž. Rubas Aušros Vartų vitražais Korėjoje

gu-vitražų projektą, išpuoštą lietuviškais stilizuotais kryžiais ir kitais lietuviškais ornamentais. Tą projektą jis pats ir įvyk-dė.

Camp Saint Barbara, kariuomenės stovyklos rajone, pagal savo paties išorės ir vidaus įrengimų projektą perstatė seną apgriuvsią mūrinę koplyčią. Dabar jos bokštas — lietuviškias koplytstulpis; spalvoti vitražai taip pat išpuoti lietuviškais ornamentais, iš kurių ypatingai

nisusekė lietuviški kryžiai ir Vilniaus Aušros Vartų Marijos paveiksai.

Reikia pažymėti, kad darbui atliktas pačių kareivių jų laisvalaikiu, rankomis ir vietoje turima statybine medžiaga.

1956 m. gruodžio mėn. koplyčia, nors ir dar galutinai ne-užbaigta, buvo labai iškilmingai pašventinta, dalyvaujant katalikų vyskupni, JAV ir Japonijos kariuomenės augštai vadovybei.

Inž. Rubas plie atstatytos koplyčios Korėjoje

Abiejų koplyčių įrengimas buvo augštai įvertintas. O inž. Rubas susilaukė nuoširdžios padėanentais, iš kurių ypatingai

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Lietuviškojo jaunimo tautiniam auklėjimui ir švietimui prie Adelaidės apylinkės (Australijoje) valdybos sudaryta Lietuvių Bendruomenės Švietimo taryba, kuri rūpinsis vaikų darželių ir naujų savaitgalio mokyklų steigimu, mokymo priemonėmis, mokytojų vėrbavimu, tautinio auklėjimo koordinacija. J. lėšų telkimu, „lituanistiniais kursais ir jaunimo pramogomis. I komitetą įeina kolonijos kape-lionas, Austr. Liet. Bendruomenės apylinkės, LKF, studentų, skautų, ateitininkų, sportininkų, moterų pedagogų, moterų sekcijos ir tėvų komiteto atstovai, mokyklų ir kursų vedėjai ir mokytojai.

• Dail. Alfonsas Dargis buvo pagerbtas Rochester Democrat and Chronicle laikraštyje. Įdėtas vienas jo kūriny—Kluonas — ir pažymėta, kad jo medžio raizinių paroda vyksta Rochesterio universiteto Dailių Menų galerijoje. Jo kūrinių taipgi bus išstatyti Metinėje New Yorko Valstybės parodoje, Albright Meno galerijoje, Buffalo mieste. Ten bus išstatyti trys kūriniai: Kompozicija nr. 1, Kompozicija nr. 2 ir Gatvės muzikantas. Tik aštuoniems mėninkams leista išstatyti po tris kūrinius, jų tarpe ir Alf. Dargis.

ALB Adelaidės apylinkės valdyba savaitgalio mokyklų rei-

kalams paskyrė 35 svarus, moterų sekcija — 20 svarų, o LKF skyrius pažadėjo įsteigti savaitgalio mokyklai lietuvišką biblioteką.

Atliekame didelių ir mažus automobilių remontus. Lyginimas, dalyzmas. Elektrinis suliedinimas. Pardūdamė automobilių dalis. Sinclair gazolino stotis "FAGALBA" — A. Stanevičius, Sav. 2641 West 71st Str. (Kampus Talman Ave.)
Telef. PRospect 8-9842, Namų tel. WALbrook 5-5934

• **Visvaldis Alekna**, lietuvis studentas, studijuojas ketvirtus metus komunikacijos inžineriją, šiems metams Australijoje buvo išrinktas Melbourne Karališkosios Technikos kolegijos bendrosios studentų atstovės pirmininku. Praeitais metais jis ėjo tos atstovybės vicepirmininko pareigas. V. Alekna yra gimęs 1934 m. Kaune. Lietuvoje spėjo baigti tik 3 pradžios mokyklos skyrius. Gimnaziją lankė Revenburge ir Melbourne. Yra aktyvus skautas, tautinių šokių šokėjas, veiklus studentų kultūriniame gyvenime.

• **Apie vysk. T. Matulionį** y-ra renkama medžiaga — atsirnimai, paskiri faktai, atsitikimai, jo pasisakymai, laiškai, nuotraukos. Dalis tokios medžiagos jau yra surinkta. Jos yra davę latvių vyskupai ir kunigai, pažinoję vysk. T. Matulionį ir visa eilė lietuvių. Kad ji būtų pilnesnė, maloniai prašomi visi tautiečiai, kurie tokios medžiagos dar turėtų, siųsti šiuo adresu: Rev. Pr. Gaida, 941 Dundas Str. W., Toronto, Ont., Canada. Ateityje visa ši medžiaga bus panaudota vysk. T. Matulionio monografijai

TIKTAI MŪSŲ FIRMA SVEDIJOJE GALI TAIP PIGIAI PASIUŠTI PAKIETUS. PALYGINKITE TIK KELETĄ SIUNTINIŲ:

Turime naują katalogą — virš 50 standartinių siuntinių, kurie gali būti pasiūti Velykų šventėms.

Siuntiniai garantuoti pasieks adresatus Lietuvoje per 5—6 savaites

Nr. 5 10 svarų cukraus	\$20.50
Nr. 67 20 svarų sviesto	\$32.95
Nr. 69 5 svarai sviesto	
5 sv. jautienos - corned beef	
5 sv. cukraus	
5 sv. ryžių	\$26.60
Nr. 86 10 sv. ryžių	
5 sv. taukų	
3 sv. cukraus	
2 sv. sviesto	\$21.50

MES TAIP PAT SIUNČIAME JŪSŲ PARUOSTŲ SIUNTINIUS UŽ PIGESNES KAINAS NEGU KITUR
Galite atvykti asmeniškai arba užsakyti pasiūti paštu:

ATLANTIC GIFT SERVICE CO.
1824 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO 22, ILL.
Telef. EVerglade 4-5220

Atliekame didelių ir mažus automobilių remontus. Lyginimas, dalyzmas. Elektrinis suliedinimas. Pardūdamė automobilių dalis. Sinclair gazolino stotis "FAGALBA" — A. Stanevičius, Sav. 2641 West 71st Str. (Kampus Talman Ave.)
Telef. PRospect 8-9842, Namų tel. WALbrook 5-5934

COAL

ANGLIS IR PEČIAMS ALIEJŲ PRISTATOM I VISAS MIESTO DALIS TUOJAU PAT SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS ASMENŲ TURINČIŲ ILGĄ PATYRIMĄ.

STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Ave.,
Telef. VIRginia 7-7097

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Saukite sekanciai.

ANTANAS VILIMAS
3415 SO. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

SPECIALUS BARGENAS
• Sofoms, Lovoms, • Lempoms

KAINOS NUO \$49.50 ir augščiau

ROOSEVELT FURNITURE Co.
2310 W. Roosevelt Road
Telef. SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

Remiantis Chicagoos Savings Bendrovės pakeitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinaga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir didėndy našumo atžvilgiu, nėra sąsugės ir pelningesnes įstaigos pasidėti taupnms pinigus. Pasidėję taupnius pas mus gausite ne tik tai saugumą — jų apbrandim iki \$10,000.00, augstą dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicagoos Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengty visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicagoos ribų, nežūrint kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu.

Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois
Atdara: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

ŠTAI KUR TIKRAS BARGENAS

Pilnas 11 dalių svečių kambario apstatymas (sofa su foteliu, 9×12 viln. kilimas, 3 stalikai ir 2 modern. lempos), vertės 309 dolerių, pas mus tik \$229.50

Be to didžiausias pasirinkimas miegamo kambario baldų, šaldytuvų, televizijos aparatų, virtuvės setų, skalbimo mašinų. Ir visa tai pirksite pigiau, negu bet kur kitur.

Nepirkite jokių baldų prieš tai nepatikrinę mūsų kainų. Tai Jums tikrai apsimokės.

NAUJOJI LIETUVIŲ BALDŲ PREKYBA MAJOR FURNITURE, Inc.
3207 So. Halsted St. CAL. 5-3207
VEDEJAS E. RUDAITIS

LIETUVIŠKOJI MOKYKLA

AMERIKOS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ 5-GOS SKYRIUS

tel. FE 6-6897. Red. pavaduotojai: J. Kreivėnas ir A. P. Bagdonas
Redaguoja — Jer. Ignatonis, 4630 S. Paulina St., Chicago 9,

LIETUVIŠKOS DAINOS MOKYKLOJE

Mūsų lituanistinio jaunomenė auklėjimo pastangos tiek turės reikšmės, kiek pajėgsime vaikus lietuviškom užimponuoti. Ypač gramatikos mokymas visai netinka vaikų širdžiai traukti prie lietuvių kultūros. Taigi, reikia lietuvių kalbos mokymą kuomet daugiau remti pramogine medžiaga ir kuo mažiau mokyklosios medžiagos kalimu. Iš to seka, jog lituanistikos klasėje pačių svarbiausių dalykų pirmose eilėse turime turėti dainavimą, žaidimus ir pan. Tėvynės pažinimo ir geografinio kurso didesnė dalis galėtų būti išeinama Lietuvos vaizdų rodomu.

Brošiūros kaina 10 centų. Tokia kaina nėra sunkumas ją įsigyti kiekvienam dainininkui.

Cia parinktos dainos iš Tauto Darbų V tomo, J. Čiurlionytės rinkinio "Lietuvių liaudies dainos vaikams" ir t. t. — iš tokių šaltinių, kurie jau pakankamai garantuoja tų dainų liaudiskumą ir lietuvišką kilmę. Beveik visos dainelės mitologinio pobūdžio, savo turiniu ir melodijos paprastumu tinka pirmųjų skyrių mokiniams. Vyraujantis elementas — Lietuvos augmenija ir gyvūnija. Čia dainuojama apie birželį, liepelę, jovarėlį, apie pelėdą, žvirblį, čia vilkas griukis sėjo, meška atvažiuo su alaus bačka, kiškis veržiasi į kopūstus ir t. t. Duota ir retai begiedamų sutartinių (Unčių tupi trys pulkeliai). Išidėmetina charakteringa mitologinė "Saulė siuvo marškinačius". Ryžtamasi protėvių kūrybos turtais perdavinti jaunajai kartai.

Aišku, kad Lietuvos senojo kaimo tematika yra svetima kitos krašto didmiesčiuose gyvenantiems vaikams. Ir šiuo parinkimu gali būti skirtingų nuomonių. Betgi didmiesčių vaikams yra svetimi ir kaubojai ir indėnai. G. be dainų lietuviškoms temomis negali būti tautinio auklėjimo. Todėl čia pasirinktas kelias duoti kuo egzotiškesnius lietuviškų dainų. Toliau jomis sudominti mokinius jau mokytojų uždavimus. Šios dainos atskleidžia senovės žmonių būdą ir jų santykiavimą su gamta bei juos supančia aplinka. Su šiomis dainomis nejučiuomis gali būti prieinama prie pačių lietuviškos versmų, kuriomis ir grindžiama tautiškumą.

Sis rinkinėlis, kaip numatyta, nebus vienintelis šios rūšies. Ses. Bernarda rengia tokios pat apimties rinkinėli lietuvių kompozitorių dainų su fortepiono pritarimu. Numatytas imitacinių žaidimų rinkinėlis, lietuviškų kaunų rinkinėlis ir t. t.

Tai taip šaukiama pagiry. Ido mu, koks aidas atsilieps iš grios, atseit iš lietuviškos mokyklos ir iš lietuviškos visuomenės. Šiuo metu, kai daug kur kalbama apie lietuviškos išlaikymą, apie lietuvišką auklėjimą mokykloje ir šeimoje, reikia pozityvaus veikimo.

Šiais mokslo metais "Muzikos žinios" išleido 16 pusl. brošiūrą "Liaudies dainos mokykloms", kur telpa 25 dainos — "pavyzdžiai, gairės ir epizodai, dainavimo pamokoms medžiaga".

tas tokiems vaikams, kurie, jei lietuviškai jau ir pramokę, bet dar klausia mokytojo, ką reikšmė knygos pavadinimas "Kregždutė" ir neskiria kalvio nuo siu vėjo.

Taigi, jau prieš keletą metų teko nugirsti, kad iš atvykusių per Atlantą lituanistų nesulaukė lietuvių paprinei mokyklai tinkamų vadovėlių, seserys kazimierietės deda pastangų tų vadovėlių pasigaminti savo jėgomis. Pagaliau pereitą rudenį pasirodė ses. M. Perpetuos parengta "Tėvų dovanėlė". Kaip ten bebūtų, žmogiškas darbas visada turi trūkumų. Su džiaugsmu sutikome A. Rinkūno vadovėlius. Ir kas gi būtų, jei tų vadovėlių nebūtų? "Tėvų dovanėlė", lyginant su "Kregždute", yra visai kito tipo vadovėlis, irgi galėjo būti geriau parengtas. Bet kai neprisidėjome prie jo sudarymo ir neprisidėjimu nusikaltome prieš Lietuvą, tai reikia su dėkingumu sutikti, kad ir nebe priekaištų darba.

S. m. "Dirvoje" per du numerius (Nr. 3 ir Nr.4) slapukas A. B. išvelėjo ne tik "Tėvų dovanėlę", bet ir "Lietuviškosios Mokyklos" redaktorių. Tiesą sakant, ir mes galėtume parašyti žiauria "Tėvų dovanėlės" recenziją. Tačiau mes įtariame, kad slapukas A. B. nesiskaito ar nenori skaitytis su tikrove. O už vis žiauriausia, kad turime didelį trūkumą darbininkų. Gal kas iš kritiku galėtų pereiti į darbininkų eiles?

JAUNIMAS MINEJO VASARIO 16

S. m. vasario 16 d. L. B-nės Cicerio apylinkė ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti Vas. 16 dienos minėjimą vien jaunimo paįėjgomis. Įtraukiami čia lituanistinė mokykla, ateitininkai ir skautai.

Zinoma, negalėjo apseiti be vyresniųjų globojančios rankos, kurią ištiesė ir J. Kreivėnas, paruošdamas chorą dainuoti, ir Br.

Jauni sokėjai

Jameikiene, nepaprastai puikiai išmokinusi tautinių šokių sokėjus, ir J. Arštikis suorganizavo sceną su dekoracijomis ir kt.

Gal giliausią įspūdį dalyviams suteikė inscenizacija pagal Bern. Brazdžionio eilėraštį "Saukiu aš tautą". Čia matėsi aukuras už jo aukių vaikų pasipuošusi Lietuva — ir baltuose rūbuose vaidilutės, šokančios dievų garbei šventą šoki. Rež. J. Vaičiūnienė davė kažką naują, kas visiems buvo įspūdinga ir kilnu. Ypač jaunimas stebėjo senosios lietuvių religijos pavaidavimą, susimbolintą ir lydimą grieudžios muzikos garsų.

Ir partizanų vėliavų nuleidimas prie senųjų invalidų grojomos muzikos Karo muzėjuje šį kartą priminė mums kovojančią Lietuvą.

Vėliau turėjo progos pasireikšti ir deklamatoriai ir pianistai. Jų buvo gal šeši, bet gal per daug duota nelietuviškos muzikos kompozicijų, kuri labiau tikyt koncertui, bet ne tautinės šventės minėjime. Mano nuoma, čia turėjo būti skambinama tik lietuvių kompozitorių veikalai.

Tenka dar pasidžiaugti ir dviem referatais, kuriuos paruošė V. Smilgys ir Lukaitytė. Ypač rimtai paruoštas buvo Smilgio rašinys, nagrinėjas visas mūsų kovojančios tautos senąją ir praetį ir liūdnąją dabartį. Išvada: būdami narsios tautos vaikai, tęskime laisvinimo kovą ir čia tremty.

Lukaitytė davė gražių gamtos vaizdų iš atsiminimų iš mielos Lietuvos.

Prausėjoms: Strikaitytė, Orentaitė ir Svedaitė pravedė visą programą, tik gal per tyliai.

nes mikrofonas nelabai teveikė. Ir kun. P. Patlaba paskaitė malda ir pokštelių muzika perduota giesmė "Malda už tėvynę" suteikė visam minėjimui susikauptimo ir rimties.

A. P. Bagdonas

EUROPOS IR JAV MOKYKLA

P. Maldeikio straipsnių prisiškaitę kun. Kazys Mažutis "Dirvoje" rašo ilgą straipsnį šia tema (š. m. Nr. 1 ir Nr. 2). Kun. K. Mažutis savo straipsnyje dedasi JAV mokyklų sistemose gyvenėjas ir tų kilmą pareiga jungia su JAV demokratijos gynymu nuo užpuolimų. Tai bereikalingas bandymas pasidaryti vėliną.

Mums įdomūs kun. K. Mažučio teigimai pedagogikos srityje. Jis rašo: "Kiekviena mokykla atlieka šias abi funkcijas — mokymą ir auklėjimą. Skirtumas tik gali būti — kurią funkciją ji pastato pirmon vieton. Europos mokykla yra daugiau auklėjimo, kai tuo tarpu Amerikos mokykla yra pirmon eilėn mokyimo institucija". Jau šių kelių eilučių pakanka įtarimui, kad K. Mažutis nepažįsta nei Europos, nei JAV mokyklos.

K. Mažutis rašo: "Amerikos mokykla nesima auklėjimo monopolio, kas dažnai pasitaiko Europoje, kur mokykla pilnūtinio auklėjimo vardan, stengiasi daryti (tikos) j auklėjimą ne tik mokykloje, bet ir už mokyklos ribų, kartis visai neatsižvelgdama ar net užurpuodama tėvų ir kitų institucijų teisę į jaunimo auklėjimą. Šio krašto mokykla turi savo filosofiją. Jos tikslas yra auklėjimas demokratiškai ir žmoniškumui. Iš čia auklėjimas savistoviam galvojimui,

auklėjimas pagarbai žmogaus teisėms, auklėjimas be prievartos ir smurto, individo ugdymas, o ne "tašymas" ar dresūra, ugdymas būti laisvu žmogui, vidūniškai tariant — būti "sau žmogui".

Reikia pridėti, kad ne tik Europos, bet net ir JAV mokykla nėra vienalytė. Mokyklų sistemos nesudarė viename posėdy besklaidant didaktikos vadovėli.

Savo straipsny kun. K. Mažutis džiaugiasi katalikybės klesdėjimu JAV ir tai laiko valstybinės sistemos nuopelnu. Ta proga augstini protestantizmą. Visas tai būtų teisinga, jei katalikybė nei jokiose kitokiose sąlygose nei dabar, nei praetiy nebūtų klestėjusi. O dėl protestantizmo tai mums ir neaišku, ar kun. K. Mažutis yra katalikų ar protestantų kunigas.

Senovėje apaštalai atėjo iš Paskutinės vakarienės salės, dabar jie atsiranda nuo Komunijos stalo. — Kard. Faulhaberis

Telef. REpublic 7-5803
ADOMAS VAITKEVICIUS ANGLIŲ IR ALYVŲ PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir patalpymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PROspect 6-7960

"JŪSŲ" IR "MŪSŲ" VAIKAI

Nuolat susiduriame su nuomone, kad visi lietuvių kilmės vaikai Amerikoje yra lietuviškai ir turi būti vieni lietuviškai mokomi, kiti atliekuvinami. Klaidžioja ir kita pažiūra, kuri net ir lietuvių kalbos mokymą laiko "dypukų" pareiga, kuri liečia tik po antrojo Pasaulinio karo į Ameriką atvykusius lietuvių vaikus. Reikia pasakyti, kad nėra teisinga nei viena pažiūra. Absolutaus lietuviškumo šalininkai nepažįsta ar nenori pažinti sąlygų, o dypukiško lietuviškumo šalininkai demonstruoja išdaviškumą lietuvių tautos atžilgių nurašydami į nuostolius daug patriotiškai nusistatę lietuviško elemento. Absolutaus lietuviškumo šalininkas laukia neišvengiamas nepaisikimas ir nusivylimas, o po nuomone, kad seniesiems ateiviams lietuviškumas jau nereikalingas, slypi geismas kuo greičiau matyti lietuviškumą sunykt.

Apskritai — Lietuvos politinė ateitis ir lietuviškumo išsilikymas yra labai mėgiamos temos mūsų tarpe, nors ir labai jau nuvalkiotos. Bet tos kalbos ir su jomis susiję kartais karinigi šūkiškai, kartais ir aimanavimai, nėra labai reikšmingos, nes

kalbomis ir palieka. Būdinga iliustracija — mūsų lituanistikos vadovėliai. Štai turime "Kregždutės" III dalį, kuri turėtų būti vadovėliu bent per šėšis vyresniū prad. mokyklų skyrius. Jame tarp kita ko pustrėčio, puslapio skirta straipsniui "Nemuno deltoje". Ta proga autorius užkliūva už paukščių stebėjimo stoties Ventės Rago ir sumini net dvidešimt du paukščių vardus. Sunku būtų pasakyti, kiek reiktų skirti pamokų šim straipsniui, nes čia turime Nemuno deltą kaip vieną pamokos temą, o Ventės Ragas jau visai nebloga tema kiti pamokai, gi straipsny išvardintiems paukščiams, kas savitę po vieną pamoką skiriant, jau reiktų bent pustrėčio. Toliau — straipsnyje "Suvalkų kraštas" kalbama apie plotą, kuriame gal pakaktų trijų keturių miestų vardų, šešupės ir keletu ežerų. Gi šiame vadovėly randame minint Lazdijus, Suvalkų-Alytaus geležinkelį, Vižainio augšumas, Pavištvio kalną, Vištų, Juodąją Ančią, Sirvintą, Bartininkus, Marijampolę, Vilkaškių, Kybartus, Virbalį, Kudirkos Naumiestį, Sakius, Sintautus ir visą eilę asmenų. Kaip norite, bet šis vadovėlis negali būti skir

10 Atsakymų Kodėl Apsimoka Taupyti Standard Federal Taupymo B-vėje

1. Stipriausia Taupymo Bendrovė Chicagoje.
2. Turtas \$58,000,000.00
3. Atsargos Fondas virš \$5,000,000.00
4. Standard Namas ir visi įrengimai vert. virš \$1,000,000.00, bet knygoje rodoma už \$1.00.
5. Pakelėme dividendą 1/4% visoms taupymo sąskaitoms.
6. Visados išmokejome Taupytojams pagal pareikalavimą depresijos ir karo laikais.
7. Visi Taupytojų pinigai investuoti į United States Government garantuotus morgičius ir bonus.
8. Teisingas patarnavimas visuose skyriuose.
9. Visi Direktoriai lietuviai.
10. Narys Federal Savings & Loan Insurance Corporation ir Federal Home Loan Bank Sistemos.

Pinigai įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį.

CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT
JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH, Jr., Vice-President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniai nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniai visai neatidaroma.

Standard Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32 (Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: Virginia 7-1141

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskup. Matulevičiaus, MIC, atgavinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvų Marijonai dirbaujai Amerikos lietuvių tarpe. Dievui leidžiant jie dirbaujai ir Lietuvoje. Jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius, skaibia mįsias. Pasirašykite Dievo tarnybai. Darbuokite po Panelis Švenčiausius vėliava, stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novelių vedėjui. Laiške pažymėkite, kiek moksis baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laiškas staukate žemiau praduotu adresu.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie jty įvairius vienuolių darbus mokyklose, apsaustuose, raštine, būžnyčiuose ir kitur. Labai pagaiduojami mokę kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga. Paukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą, Dievui ir Panelis Švenčiausius. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite nu novelciata vedėjui pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokulus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY, CLARENDON HILLS, ILLINOIS

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino.

Kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir pelninga.

Universal Savings and Loan Association užtikrina saugumą ir gražų pelną.

Saugumą užtvirtina Suvienytų Valstybių valdžios agentūra iki \$10,000.00 kiekvienam indėliui ir reikalingi rezervas, o pelnas — pacyrusių ir sąžiningų vedėjo pastangos.

Galite taupyti atvykdami asmeniškai ar per laiškus. Bus greitas ir draugiškas patarnavimas.

Okl paškotų ir visais finansiniais reikalais kreiptis.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

TELEVIZIJA • RADIJAS

HI- FI FONOGRAMAI • VOKIAKI RADIJAI
IDEALIS PASIRINKIMAS • PARDUODAME IR TAIŠOME
FRANK'S TV & RADIO INC
3240 So. Halsted St. CALumet 5-7252

Mes mokame Augstą Dividendą

MIDLAND

Savings and Loan Association
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4036 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Mergaitė, norėjusi gyventi

DANUTĖ PASKEVICIŲ, Richmond Hill, N. Y.

Išilgai visos, dienomis triukšmingos, o naktimis tūkstankiais žiburių spinduliuojančios, Brodvejus gatvės New Yorke yra eilė teatrų, kurie tiek savo išore, tiek vidumi labai ir labai skiriasi nuo puošnių tos rūšies Europos pastatų. Dažnai jie yra tarpas imūrinti namų eilėje kaip kokioje sienoje, o jų viduje lankytojo akies nežavi nei auksu spindinčios sienos, nei blizgi žibintai. Priešingai, viskas ten atrodo dulkina, o sunkios aksomo draperijos yra tokios senos, kad ir norėdamas neatpėsi jų buvusios spalvos. Viename tad iš tokių teatrų, kuris vadinamas "Cort" vardu ir kurio balkonų sėdynės kyla taip stačiai į viršų, kad ten besėdinti žiūrovai gauna baimės jausmas nenuvirsti žemyn, eina drama, pavadinta

Onutės Frankaitės dienoraštis.

Yra tai veikalas, parašytas pasiremiant tikroju gyvenimu ir vienintelis dar gyvas žmogus iš visų, kurie šioje dramoje vaizduojami, dabar yra Bazelyje, Šveicarijoje. Jis ten leidžia liūdną savo gyvenimo dieną, pastarojo karo metu netekęs visos savo šeimos. Šio žmogaus pavardė yra Otto Frank, kilimo jis yra žydas iš Vokietijos miesto Frankfurto ant Maino upės. Iš Vokietijos Otto Frank su savo šeima — žmona ir dviem dukrom — buvo pabėgęs į Olandiją, bet ir čia ji užklupo naciai ir galop išnaikino visą šeimą koncentracijos stovykloje. Likimas taip lėmė, kad jis tik vienas liko gyventi. Pasaulį jis pasiekė jo dukters Onutės pergyvenimai deka knygos, kuri yra pavadinta "Onutės Frank: jaunos mergaitės dienoraštis". Du rašytojai (Frances Goodrich ir Albert Hackett, vyras ir žmona) šią knygą sudramatino ir pritaikė scenai. Tokiu būdu "Onutės Frank" pasiekė ne tik tai New Yorko Brodvejų, bet taip pat ir Europos teatrus.

ir likęs vienai vienas, dar kar-tingą ateina aplankyti kambario vieno fabriko palėpėje. Amsterdamo gatvės New Yorke yra prietelias slaptėsi, tikėdamiesi sulaukti karo pabaigos. Dienos metu jie visi miegodavo, kad fabriko darbininkai jų neišgirstų, o naktimis vaikščiodavo ir "gyvendavo". Nereikia nei sakyti, kad tėvas Otto grįžta pilnas kartėlio, palydimas dviejų olandų — moters ir vyro — kurių visą laiką juos slėpė bei maitino karo metu. Tačiau, atrodo, kad nei šiems geriems žmonėms, nei Onutės dienoraščiui yra sava baises nelaimės Otto Frank negali rasti gerų žodžių. Viskas jam dabar atrodo vien tamsa... Tada palėpėje Otto at-landa savo dukters Onutės dienoraštį ir perskaito jos prieš patį suėmimą rašytus žodžius. Mergaitė ten sakosi tikinti ir šviesesne ateitimi, ir žmonių gerumu ir viskuo, viskuo, kas tik yra gražaus šiame pasaulyje. Tėvas nuleidžia galvą ir dideliame susimąstyme taria: "O kaip ji mane sugėdina".

Onutė pradeda vartyti dienoraštį ir visas jų gyvenimas palėpėje atgyja prieš jo ir žiūrovų akis. Mes čia sustokime akyliau tik ties pačia Onute. Kas tai buvo per mergaitę? Peržengdami tautybės ribas ir patekdami į žmonių visuotinumą, pažūrėkime į Onutę vien tik kaip į jaunos mergaitės tipą, kas ir sudaro šio veikalos svorį. O jos siela, la yra tikrai graži! Onutės širdis nepasiekia jokio purvas, ten viskas gražu, šviesu ir šilta... Pro publikos akis, besiverždami tiesiog į žiūrovų sielą, slenkia Onutės pergyvenimai. Amsterdamo palėpėje gimsta jos pirmoji meilė jaunuoliui Petriui, kuris kartu su Frankų šeima ten slapstosi. Onutė pasakoja savo dienoraštyje, kad užaugusi norėtų tapti rašytoja nes: "...norėčiau gyventi po mirties". Šios jau nos mergaitės gyvos sielos dėka žiūrovas pajunta, kad yra begalės dalykų, dėl kurių gyvenimui reikia labai ir labai mylėti.

Techniškoji veikalos pusė

Visa drama yra suskirstyta scenomis, kurios yra atskirtos šviesos ir tamsos pagalba. Prieš pradant kiekvienam paveiklui, teatras sutemsta. Girdisi Onutės balsas, skaitančios savų dienoraštį. Tada vėl viskas susvinta ir žiūrovas stebi jau patį veiksmą. Ta tamsa yra lyg praecies simbolis, iš kurios kyla prisiminimai, sugrąžinami gyvenimi prieš žiūrovą minia.

Aplamai, veikalas yra parašytas ir vaidinimas dideliu tikslumu. Ten viskas eina taip sklandžiai, jog niekur negalima būtų įterpti nei vieno žodžio, nei vie-

no veiksmo. Tiesa, gal aktoriuose pasireiškia tam tikras sustingimas, kurį galima būtų paaiškinti tuo, kad vienas ir tas pats veikalas yra atliekamas tame pačiame teatre diena iš dienos, o pastatymų skaičius jau siekia kone 600 kartų.

"Onutės Frank dienoraščio" režisorius yra Garson Kanin, pats dramaturgas, žinomo veikalų — "Born Yesterday" — autorius. Tėvą Otto Frank vaidina Joseph Schildkraut, kilimo vienietis, o motiną — Gusti Huber, garsi senesnųjų vokiečių filmų aktorė. Žavingą Onutę davė savo laiku (dabar va'dina kita) jaunutė aktorė Susan Strasberg, kurią matėme filmuose "Picnic" ir "The Cobweb".

Kas iškliko šią dramą Vokietijoje?

Nors dabar Romoje šis veikalas ir turi didelį pasisekimą, visai negalima to pasakyti apie Vokietiją. Praėjusių metų rudens pabaigoje, šios dramos premjeros beveik vienu metu praejo daugelyje Vakarų Vokietijos teatru. Kaip savaitinis žurnalas "Time" rašė, tai buvo kažkas neįprasto ir keisto teatro istorijoje. Į premjeras susirinko frakutiškai ponai ir elegantiškos damos, išsėdėjo dideliame tylėjime per visą veikalą, o paskui visi be plojimo pakilo ir kaip susitarę aplėdo teatrus. Tai buvo vokiečių publikos "boikotas" ir atsakymas "įžeidimui už įžeidimą". Nors jau nacių gyvavimo laikai yra palaidoti daugiau nei dešimties metų užmirštyje, tačiau vokiečiams "Onutės Frank dienoraštis" buvo skaudus ir užgaulus dalykas.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMU
PERISTATOM
 Visokių Rūšių MEDZIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.
 STASYŠ LITVINAS, Pres.
 3039 So. Halsted St.
 Tel. Victory 2-1272

BRUNO'S KEPYKLA
 3339-41 S. Lituania Ave.
 Tel. Clifside 4-6378

A. Varnas Vienuošė

Lietuvių kryžiai

(Atkelta iš 2 pusl.)

chitektūrinio, skulptūrinio ir dekoratyvinio vieneto; nėra sekę kryžių formų plitimo savybių (topografinė prasme); nėra pastebėję simbolių, kurių esmėje kryžiai atsirado ir plito; nėra palietę krikščionių bažnyčios dvasinio ir kultūrinio vaidmens. Neišnaginėjus šių klausimų, neįmanoma daryti sprendimą lietuvių kryžių kilmės atžvilgiu. Nežinotum to, jis buvo dromas. Jis buvo daromas greitinant tik priešistorinės kultūros liekanas bei simbolių, daugumoje būdingas kitoms tautoms, o ne lietuvių tautai.

Reikia pasakyti, kad "Onutės Frank dienoraštis" Vokietijos teatruose tik dar kartą parodė, kad žmonės pasaulyje nesikeičia: niekas nemėgsta primygtinai kaltės primetimo, todėl ir norėti, kad vokiečiai Onutę Frankaitę toleruotų taip, kaip amerikiečiai yra truputį perdaug.

Jeigu Marija Gimbutienė rašė, kad "Mes, krikščionys, daž-

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
 5515 SOUTH DAMEN AVENUE
 ALL PHONES — WALBROOK 5-8202
 MARCH 7, 8, 9

JEROME (BLACK LABEL) GRAIN ALCOHOL, 190 Proof V. S. P.	Fifth	\$5.29
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF V.S.P.	Fifth	\$4.89
COURVOISIER Three Star Cognac	Fifth	\$4.89
HENNESSY THREE STAR COGNAC	Fifth	\$5.09
IMPORTED FRENCH COGNAC	Fifth	\$3.49
CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	\$1.39
KJAJFA WINE	Fifth	\$1.69
KRON-BRANNVIN OR ANDERSON IMPORTED AQUAVIT	Fifth	\$3.98
CHERRY HEERING LIQUEUR	Fifth	\$5.98
HEINEKENS IMPORTED BEER, Case of 24 bottles		\$7.25

1957 BUICKAS Tik \$2,595.00
 Dynaflo, Radio, Apšildymas, Baltos Padangos
Lietuviškoje Prekyboje—MILDA BUICK, Inc.
 907 W. 35th St., Chicago 9, Ill. LA 3-2022

PAVASARINIS IŠPARDAVIMAS NUOLAIDOS... NET IKI 70%!

Dabar nupiginti visi: Hi-fi fonografo • Televizijos • Vestuviniai • Vėdinantys AM/PM radijo aparatai • Vokiški trumpų bangų radij. apar. • Įkaldinimo aparatai • Dulkasurbiniai • Kasos masinėlės • Jvairūs elektriniai namų apyvokos reikmenys • Antenos ir kit.

L. DAINA TELEVISION sales-service

Sav. Inž. A. SEMENAS
 3321 S. Halsted — Clifside 4-5465
 Atidara: kasdien 9—6, pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9—9

NUO UZSISENEJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDU IR ATVIRU ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRU IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDU, negali ramiai miegoti ir naktimis miegoti nes jų užsienėjusių žaizdų niešėjimą ir skausmą sukelia atviru ir skaudžiū žaizdų uždegti LEGULO Ointment. Jos gydymo ypatybės palengvina jūsų skaudžėjimą ir galėtis ramiai miegoti naktį. Vartokite ją taipgi nuo skaudžių nudegimų. Ji taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina persėjimą ligos vadinamos ATHLETES FOOT, sustabdo drėgnimą, odos ir perpyšimą tarp pirštelių. Yra tinkama vartoti nuo užstancios suskilios odos dešiniu, odos išbrimų ir t.t. taipgi tinkama vartoti vaikuiams, kada pasirodo skaudus išbrimas nuo vystyklų. Ji yra geras gyduojs nuo išviršinių odos ligų. Le gulo Ointment yra parduodama po 75 ct., \$1.25, ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse—Milwaukee, Wisc., Ga., Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiskysite Monday order

AR JAU IŠGLIOTE KNYGELE EGZAMINAMS KAIP PASIRUOSTI J.A.V. PILIETYBEI

Pagal šią knygęle daugelis tapo JAV-vių pilieciais. Siulome kiekvienam atėivį ją įsigyti, kas palengvins išlaikyti egzaminus.

Pasirūpinkite įsigyti reikalingą knygęle, kuri tikrai palengvins sągavimą JAV pilietybę.

DRAGAS, 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Illinois

PRANAS SALEMONAVICIUS

Paruošia paprastas ir sudėtingas (nuosavybė savininkų) mokesčių blankas.

504 West 33rd Street (netoli Normal Avenue). Valandos: Kasdien įskaitant šėtdar, ir sekun. nuo 9 v. ryto iki 9 v. vak., bet svarbu, kad telefonų susiturtumė laiką Victory 2-3486.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — **BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!**

Kiekvieno taupytojo indėliai aprausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
 4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
 CHARLES ZEKUS, Sekretorius

ADDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS

IS TOLI IR ARTI

NAUJI DIDELI TROKAI—NAUJAUSI KRAUSTYMO (RANKINI) ILGŲ METŲ DATYRIMAS—PIGUS IR SAŽININGAS DATARNAVIMAS

JUOZAS NAUJOKAITIS
 2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WALbrook 5-9209

1/2% PADIDINA DIVIDENDĄ!

CRANES SAVINGS AND LOAN ASS'N

2555 WEST 47th STREET LAFayette 3-1083
 B. R. Pletkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sek. ir advokatas

JONAS GRADINSKAS

J. G. TELEVISION COMPANY

2512 W. 47th St. TEL. FRONTIER 6-1998 PARDAVIMAS IR TaisyMAS

TV APARATAI: paprasti ir spalvoti, automatiški, valdomi nuo tolo, nešiojami, jungiami prie automobilio baterijos. PATEPONA: vietiniai ir užsienio, paprasti, nešiojami, automatiški, Hi-Fi, baterijiniai, RA-DJAI: vietiniai ir vokiški, AM, FM, trumpos bangos, kelias garsiaikalbius, staliniai, kabinetiniai, nešiojami, kiseniniai, tranzistoriniai. ATIDARA IR REKM. nuo 11 val. ligi 3 val.

SVARBI ŽINIA VISIEMS, KURIE SIUNČIA DOVANŲ PAKIETUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR Į VISAS U. S. S. R. DALIS

PARCEL DEPARTMENT GLOBE TRAVEL SERVICE
 716 Walnut St., Philadelphia 6, Pa.
 Lombard 3-3455 Lombard 3-6977

Kad atėityje pagerinus patarnavimą ir pagerintus dovanų pakietų pristatymą į U. S. S. R. vis agentūros ir tarpinės-agentūros (sub-agencies) buvė uždarytos. Klijentų patogumui, jų vietoje atidarėme

SAVO SKYRIUS

Žemini išvadytuose miestuose, dabar pakietai gali būti siunčiami

GREIČIAU SAUGIAU IR PIGIAU.

Mes viekiname pagal specialų susitarimą su

INTOURIST (MOSCOW)

ir stūciname pakietus TIESIOG į visas U. S. S. R. dalis. Kiekvienas pakietas yra apraustas. Kvitai su gavėjo parašu yra pristatomas už kiekvieną siuntinį.

PAKIETAI SIUNČIAMI KASDIEN.

Pakvitavimus jūsų siuntinių gavimo pas mus, pristatome pasiu — "parcel post", ir įskaitant išsiunčiamame tą pačią dieną.

Sįskysite jūsų dovanų pakietus per patikimą firmą turinčią gerą vardą gerai patarnaujanti per 25 metus. Dėl informacijos ar naujo katalogo rašykite šiuo adresu:

MOSŲ SKYRIAI — JOSŲ PATOGUMUI:

1001 Broadway New York, N. Y. Tel. LYceum 5-0900 9 iki 5 v. kasdien, išskyrus sekmi.

4102 Archer Avenue, Chicago 32, Illinois FRontier 6-6399.

Kasdien, išskyrus sekmadienišius, nuo 8:30 val. ryto iki 8 valandos vakaro.

1145 E. 71st St Cleveland, Ohio, UTah 1-0807 Kasdien, išskyrus sekmadi, 12 dieną iki 8:30 val. vak.

Room 10 Ellis Bldg. 409 W. Broadway Boston, Mass. Andrew 8-8764

Bostono lietuvių monografija

DR. JONAS MATUŠAS, New York, N. Y.

Neseniai iš spaudos išėjo vertinga knyga — Sv. Petro lietuvių parapija South Bostone. Ja parašė dr. Antanas Kučas, dėstąs Scrantono universitete. Knyga turi 303 pusl.

Bostono arkivysk. Richard J. Cushing veikalo prakalboje sako, kad ta parapijos istorija esanti "accurate and scholarly", dėl to jis sveikina jos autorių ir jos vertėję (j anglų kalba). Augstasis dignitorius, žinoma, pasitikėjo ūms, kurie jam šį dalyką referavo. Ypač, kad jis pats yra lietuvių didelis gerbėjas ir, jo žodžiais, "visa Arkidiecezija yra giliai skoltinga lietuviams imigrantams ir jų įpėdiniams".

Veikalu pasidžiaugus tenka suminėti keletą pastabų. Visų pirma — išplėsta bendroji dalis, atsieit, apie patį Bostoną. Tokiam specialiu rūmų spaudinui tai net pavojinga, mat, gali įsivelti netikslumų. Pvz. autorius rašo, kad "nuo XIX a. vidurio Bostonas nepaprastai pažėjo meno ir mokslo gėrybėmis ir virto vadovaujančiu kultūros centru visose Amer. Jungtinėse Valstybėse". Tai daro įtaiga, kad ir dabar jis yra toks centras, kas, žinoma, neteisinga.

Ir dėstymas bendrai apie lietuvių emigraciją į Ameriką, mūsų nuomone, tokiam siaurame veikle yra nereikalingas, net rizikingas. Ana, pasak autoriaus, "du svarbesni akstinai" emigratų buvę baudžiavos panaikinimas (1861) ir nederliaus metai (1868-1869). Paskui pridama 1863 m. sukilimas (psl. 19). Tuo tarpu, giliau patyrinęs lietuvių kolonijų sudėtį, paaiškėja, kad pirmąjį priešais buvo emigrantų socialinė padėtis Lietuvoje. Karinės prievolės Rusijai vengimas dėsina vienoje iš paskutinių vietų, nors autorius 20 psl. tai deda į pirmąją.

Liečiama ir emigracijos data. Pasak autoriaus, "didisnių atvejų būrių atvykimo... didesni pėdsakai aiškiai aptinkami apie 1870 m." (19 p.). Tuo tarpu kiekvienam, šiek tiek susipažiniam su dalyku, tai yra ne pėdsakas, o faktas. Mat, to laiko emigrantų vaikai dar dabar gyvi.

Labai gaila, kad gerb. dr. as nenustatė pradžios lietuvių kolonijos Bostone. Su tuo jis apsidirba tardamas: "trūkstą pirmųjų šaltinių", arba "šiandien tiesioginio atsakymo negalima rasti" (p. 19). Tuo tarpu, apklausinęs seniausius Bostono lietuvius, manytūmė, būtų galima nustatyti. Juoba, kad paaalizavus veikale minimo Petro Lazausko gyvenimą, peršasi sprendimas, kad jis turėjo apsigyventi 1865-1870 metais (palyg. p. 32). Dėlto "bendras manymas" apie 1880-1890 m. atrod nepatikimas (p. 19).

Patį parapijos pradžią gvildinama akių plotu, vengiant tikslumo (palyg. p.p. 23-27) ir nenaudojant arkivyskupijos archyvo. Netyrinėjama, kiek lietuvių 1895 m. buvo lenkų parapijoj ir kiek dabar Bostone. Kai kur išvardijama visi choro dalyviai, kitur nereikalingos smulkmenos (p. 94), dar kitur duodama laisvė jausmams (32-35, 106, 110). Bet tokis svarbus įvykis, kaip prel. Urbanavičiaus iš Bostono iškėlimas į Norwood, Mass., ir atgal grįžimas "savanoriu vikaru" vaizduojama per daug jau miglotai, neatsižvelgiant apie tikrasias priežastis (p. 100).

Suapainijama bažnytiniai dalykai: krikštijimas neregencuojama tik klebonui (p. 30), misijos sutapdinama su kolekcionėmis (91), primicijos su sekundicijomis (58), dogmatizuojama apie parapijų organizaciją (33).

Ir apie Lietuvos gyvenimą kairur netikslu. Veiverių mokjų seminarija nebuvo vienintelė tos rūšies įstaiga, kadangi Panevėžyje nuo 1870 m. veikė kita (plg. 66). Per I Pas. karą nebuvo iškeltos į Rusiją "visos

mokyklos", o tik augštesniosios (plg. 54). Yra ir daugiau panašų netikslumų (plg. 66, 98).

Kaip galėjo atsirasti šitokia posakis: "Negavęs progos išmokyti lietuviškai, jis kalbėjo žemaitiškai?" (26). Lietuvių kalbos klaidų yra ne viena (14, 16, 18, 20, 21, 22 ir k.).

Po to, kas pasakyta, savaimė teikiama išvada, kad gerb. autorius patsai tos istorijos ištis: nerašė. Ta kryptim užuominą randame kleb. Pr. Virmausko įvedamajame žodyje, girdi, kun. Jonas Klimas. "padėdamas autoriumi rinkti istorinę medžiagą" ir "telkdamas reikalingas informacijos", lankeš asmenis ir dr. jas". Galėjo prisidėti ir patsai įvedamojo žodžio rašytojas. Gal veikalo autorius turėjo prisidėti prie iš anksto nustatytos rašymo organizacijos?

Anglišką tekstą kleb. Pr. Virmauskis įžangoje vadina "šios istorijos santrauka", o arkiv. Cushing — vertimu (mini translator). Tuo tarpu pats to teksto autorius Rev. Alb. Contons (kun. Virmauskas sako "Kontautas") rašo "priderinimas" (adapted from Lithuanian text). Iš tikrųjų, tai yra modifikuota santrauka, kas prancūziškai būtų "resume raisonne", o angliškai gal tiktyt "modified summary". Tokia santrauka yra šlidus uždavinys. Dėl to čia pasitaiko to, ko nėra originale (pvz. p. 294 ir k.). Arba originalo mintis sugriežtinama (plg. psl. 190 ir 292). Yra ir netikslumų. Pavyzdžio dėlei imam 262 psl. Čia sakoma, kad senieji lietuviai imigrantai buvę tėvynėje pripratę prie "visiting confessors of the Forty-Hours-Devotions" (tekste "Forthy"). Iš tikrųjų gi, visi lietuviai buvo ir yra pripratę prie atlaidų, kas angliškai gal būtų "days of indulgences". Keturiasdešimt valandų šventės Lietuvoje mažiau paplitęs dalykas. Pati 40 valandų institucija Katalikų Bažnyčioje atsirado, palyginti, vėlai. Lietuvių parapijų pradėta steigti nuo 14-to šimtmečio pabaigos. Dėlto ir at-

laidų Romos steigiamieji raštai, yra kelių šimtų metų senumo. Amerikos lietuvių katalikų parapijų istorijos vertiamai reikalingos. Mūsų išmanymu, joms paruošti reikia panaudoti: 1. Seniausių gyvų parapičių atsiminimus, užrašomus paties rašančio istoriko; 2. klombos parapijos ir jos vyskupijos archyvus; 3. istorinius veikalus apie Amerikos lietuvių ir visus čiaėjusius lietuviškus laikraščius; 4. kapus ir kitokias parapijos įstaigas; 5. istorines apžvalgas apie vietoje esančią kitą tautinę mažumą; 6. iš dalies archyvus JAV įstaigų, susijusių su gyventojų pastovių įsikūrimu. Tuos visus tyrinėjimus turėtų atlikti patsai rašantis istorikas. Šiaip sau spausdinamos istorinės apžvalgos labai dažnai tik sukliaidina.

Red. pastaba: Dėkotiame istorikui dr. J. Matušui už vertingą pastabą, norėtume pastebėti, kad tie antraštiniai dalykai vistiek neapmėdome bendro šviesaus vaizdo apie šį leidinį, kuris pasilieka augštos vertės monografija ir gražus medžiagos rinkinys mūsų išeivijos kolonijų istorijai.

Ekspertai apie vedybas
 JAV Tėvų ir Mokytojų kongrese buvo nustatyti šie faktai:
 1. Dabar pusė JAV mergaičių išteka iki 20 m. amžiaus; pusė bernaičių veda iki 22 m. 3 mėn. amžiaus. Seniau įvykdavo vedybos tarp vyresnių.
 2. Daugiau kaip 80 procentų žmonių dabar anksčiau ar vėliau — tampa vedusiais. 1900 metais tik 64% vesdavo.
 3. Seimos darosi gausesnės. Kolegiją baigusiuųjų tėvų tarpe dabar paprastai auginama vienu kūdikiu daugiau, negu viena, gentkartė anksčiau. Dabar šeimos vidutiniškai turi tris kūdikius.
 Ankstyvos vedybos dabar vyksta dėl šių priežasčių: vedusieji labiau išlieka nuo kariuomenės tarnybos, yra pakankamai uždaburį šeimos pragyvenimui garantuoti. Iowos universiteto profesorius R. H. Ojemann, Healy, kard, Gibbons, mot. F. psichologas tvirtina, jog labai geras dalykas, kad jaunikaitis ir mergaitė abudu dirba, abudu taupo savo būsimam šeimos gyvenimui. Jie jau nuo tada prati kaina — \$3.75.

Didieji katalikai JAV istorijoj
 Daugelio knygų autorius Theodore Maynard davė naują veikalą — "Great Catholics in American History". Autorius yra buvęs Georgetowno universiteto profesorius, Amerikos gyvenimo gerai pažįstas, tapęs konvertitu ir padaręs doktoratą Katalikų universitete — plataus išsilavinimo. Šioje knygoje autorius rašo apie šv. Izaoką Jogues, Marquette, K. Tekakwitha, Junipero Serra, vysk. J. Carroll, P. Toussaint, vysk. J. Fliget, mot. Seton, vysk. J. England, D. M. nės tarnybos, yra pakankamai uždaburį šeimos pragyvenimui garantuoti. Iowos universiteto profesorius R. H. Ojemann, Healy, kard, Gibbons, mot. F. psichologas tvirtina, jog labai geras dalykas, kad jaunikaitis ir mergaitė abudu dirba, abudu taupo savo būsimam šeimos gyvenimui. Jie jau nuo tada prati kaina — \$3.75.

MIRACLE CLUB-MERGAITIEMS
 St. Gertrude's Parapijoj
 Puikūs kambariškai, skanūs valgiai
 Labai gera transportacija
 \$14 ir daugiau
 6156 Sheridan Rd., SH 3-9336

GUNNELL'S RELIGIOUS GOODS
 5638 W. Division — CO 1-5024

Comptometro-Mašinarščio Mokykla Pradedā Pavasario Semestrā
 Tuoj mesk dulkiną fabriką, nes jūsiu laukia darbas svarioje raštinėje. Skambink mokyklos vedėjui P. Keselinui — tel. WABROOK 5-4315. Mokyklos adresas: 5543 S. Albany Ave.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
 R. GINEITIS
 4402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
 Tel. HEMLock 4-8037

FLORIDA — FLORIDA
 Atvažiuoj į Floridą sustokite. Neptūno Viloje, pas p. Seštokus. Jie jums patars kur geriausia jums apsigyventi arba apsigyventi.
 666 — 76th Ave., St. Petersburg Beach, Fla. Tel. 21-8204.

Išėjo iš spaudos nauja
ANATOLIJAUS KAIRIO
 trijų veiksmų komedija
 iš lietuvių gyvenimo
 J. A. Valstybės

DIAGNOZE
 Kaina: \$2.00, 150 pusl.

Užsakykite ir pinigų siųskite:
DRAUGAS
 4545 West 63rd Street,
 Chicago 29, Ill.

Mūsų bankas buvo saugi vieta taupyti praeityje, mes norime Jums pagelbėti ir dabar. Ar norite taupyti, ar atidaryti einamąją sąskaitą (checking account), ar gauti paskolą, mes visą tai galime Jums sutvarkyti gerai ir greitai.

METROPOLITAN STATE BANKS yra atsižymėję savo stipria ir pavyzdinga laikysena. Jis pergyveno abu pasaulinius karus ir depresiją ir indėlininkams išmokėjo pinigus pagal pareikalavimus.

METROPOLITAN STATE BANKS yra pirmasis ir vienintelis LIETUVIŠKAS Valstybės bankas visoje Amerikoje. Visi indėliai iki \$10,000.00 apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation, Washington, D. C.

Kviečiame ir Jus atvykti tuojau pat į mūsų banką ir pasiūlyti jo patarnavimus, kurie palengvins Jūsų rūpesčius.

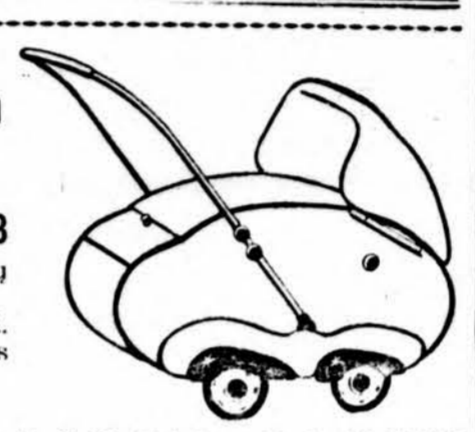
METROPOLITAN STATE BANK
 2201 West Cermak Road
 Chicago 8, Illinois Tel.: Virginia 7-8430

WHOLESALE VOKIŠKAS VAIKU VEŽIMĖLIS \$49.90

Siūniam visur veltui
 Rašykite dėl informacijų

\$50.00 vertės vaiku Lovyūtė su matracu \$39.98
 Gražiai dekoruota įvairių spalvų 6-šiemis metams.
 Dviraičiai, žaislai, želių vežimėliai.
 Prieš perkant palyginat kainas čia.

BABY SHOP
 4075 Archer (kampas Archer Ave. ir Calif. Brighton Park. BI 7-2889)
 Valandos 10 a.m. — 6 p.m. Pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 p.m.

ANTANAS TVERAS
 DIPLO. LAIKRODININKAS

Gerųjų firmų laikrodžiai, brangenybės, religiniai dalykai (devocionalai), prekės dovanoms.
 2646 W. 69th St. RE. 7-1941

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GAZOLINŲ STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisyti ir reguliuojami (tune up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus dulintuvus idedu veltui.

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 41-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chev. All 1937-53	8.25	Olds, 6 cyl. 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

Ir taip pat čia neišvardintiems automobiliams. Išmetimo paima irgi įdedama veltui, jeigu perkama kartu su dulintuvu. Darbas atliekamas patyrusių mechnikų. Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 v. ryto iki 9 val. vak. Sek. uždaryta.

M. ČESAS
 1934 West 59th Street Tel. GR 6-9136

Pasilinksminimui — praleiskite vakarą čia!
MARIE SHAW'S CLUB EVERGLADE
 Jūsų šeiminkai Tex Rose ir Budd Gloff
 Užkandžiai bizerteriams nuo 11 v. r. iki 3 v. popiet.
 Pietūs nuo 7 v. r. iki 3 v. r.
LAUKITE GRAND OPENING!
 Kokteily valanda 3 v. popiet iki 7 v. vak.
 GArden 2-9838 2501 W. 95th St.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ

CENTRAL PARCEL SERVICE YRA VIENIŠKAI ĮSTAIGA CHICAGOJE, INTURISTO ĮGALIOJA.

Aukštos kokybės vilnonės Anti-Polio serumas, streptangiškios medžiagos. Standartiniai audinių siuntiniai, ir kitokie vaistai pristatomi Standartiniai maisto produktų siuntiniai.

Reikalaukite mūsų naujų katalogų, užsakymai be eilės priimami.

Jei norite pasiųsti Jūsų pačių sudarytą siuntinį — prašome paskambinti dėl susitarimo — WAbash 2-9354. Mes žymiai padidinome savo tarnautojų skaičių ir dabar galime priimti Jūsų siuntinius daug greičiau, negu pirmiau priimdavome.

Mūsų greitas ir patikimas patarnavimas yra gerai žinomas čia ir Lietuvoje. Nuo 1947 metų mes esame prisistatę daug dešimčių tūkstančių siuntinių, nepraradę nė vieno.

Atdara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9:00 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
 suite 1200, 220 So. State St., Chicago 4, Ill.
 Tel. WAbash 2-9354

Žmona apie vyrą mokslinkiną

Mary Lecomte, mokslinkinė, laboratorijoje talkinusi savo vyrui, pasaulinio garso tyrinėtojiui Pierre Lecomte du Nouy, parašė jo biografiją, pavadintą: "The Road to Human Destiny". Antraštėn gražiai įpintas pavadinimas plataus susidomėjimo sulaukusio jos vyro veikalo. Knygoje dėstomas visa mokslinkininko gyvenimas — jo vaikystė, jo vedybos su autore, jo moksliniai atradimai ir patobulinimai. Mokslinkinas du Nouy yra miręs 1947 metais. Veikalas pajavirintas asmeniškais mokslinkininko laiškais, apibūdinami jo veikalai.

Krautuvėje "MARGINIAI", adresu: 2511 W. 69th Str., Chicago 9, Ill., galima gauti gražiausią liaudies meno išdirbinius, knygos, žurnalai, taip pat galerija.

JAV beletristika

Recenzantai palankiai atsiliepia apie JAV novelių antologiją, suredaguotą Marthos Foley ir išėjusią antrašte "The Best American Short Stories". Medžiaga daugiausia sudaryta vadovaujantis "New Yorker" parrinkimu. Čia įtraukti ir autorai: M. Housman, N. La Mar, W. Eastlake, Sh. Jackson, R. Angell, R. Coates, G. Elliott. Knyga turi 368 pusl., kainuoja \$4.

Chicago's Varianstas ir modėriškiausias Pliučko Daržas — **BUCCO D. RZAS WILLOW WEST INN AND PICKIC GROVE**
 88rd and Willow Springs Road Willow Springs, Illinois

INCOME TAX SERVICE
 Daily 9 A. M. to 9 P. M.
 A. K. JONES
 9205 S. Utica
 (3 blocks East of Kedzie)
 EVERGREEN PARK, ILL.
 GArden 2-6668

SUMAZINSITE SAU DARBĄ IR PAGERINSITE SAVO NAMUS

įsidėdami Juozo Spūčio aluminijaus "Storm Windows" langus, Jūs turit nereikš rūpintis kiekvieną pavasarį ir rudę langų žemim ir sielių sutėjimui. J. Spūčio aluminijaus "Storm Windows" langai tiek ilga, kiek jūsiu namas stovės. Praleiskite mus dar šandien ir mes padarysime jūsiu tuos nuostabiū langus.

Pas mus taip pat galite įsigyti visų rūšių apdraudas (Insurance)

JUOŽAS SPAITIS
 3259 So. Halsted St., Tel. Victory 2-6472
 Galite skambinti kasdien arba atvykti į mūsų įstaiga nuo 9 val. iki 6 val. vak. Pirmadienį, ir ketvirtadienį nuo 9-1 val. Sekmadienis, uždarata

Yra kalbama mieste, kad STEIN TEXTILE BENDROVEJE rasite didžiausią pasirinkimą už nebrangias kainas įvairių vilnonių, šilkinų, medvilninių, užuolaidoms ir uždangalams medžiagos. Taip pat ir paltams medžiagų vyrams ir moterims.

STEIN'AS turi metinį išpardavimą, štai pavyzdys kainų:

Geriausios ANGLIŠKOS bei "worsted" MEDŽIAGOS kostiumams, kurių kainos paprastai yra \$9.80, dabar tik \$4.50

Visokiausiu pamušalų už pigias kainas. Spaudintas šilkas ir plaušamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta", paprastai \$1.98, dabar tiktai 98c

60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai \$1.89

48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki \$2.98, tiktai \$1.39

Grny spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik \$1.09

Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvienu pirkiniumi virš \$20.00 gaunsite vienai suželei medžiagos kaip dovaną.

Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą nuotakoms, kaip tai "laces", satina, taffeta, "brocades", Shantung, ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas

STEIN TEXTILE CO.
 1306 SOUTH UNION AVENUE
 1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1/2 bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Atdara 7 dienas savaitėje iki 5:30 val. vak.
 Tel. MONroe 6-8152

AUDYKLA JUOSTA
 KAZYS PRISMANAS, sav.
 1805 West 46th Street
 Chicago 9, Ill. Telef. LAfayette 3-3085

Gamina: juostas, takelius, juosteles, pagalvėles, tautinius drabužius, įvairias užuolaidas ir kt. dalykus. Parduoda: gintaro ir medžio gaminius ir Alice Stephens ansamblio plokėtelių albumus.

K. GASTONAS SIUVEJAS
 Prama moteriškų kostiumų ir paltų užsakyti iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.

6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
 Chicago 36, Illinois Tel. REpublic 7-6329

JUCUS SISTERS RESTAURANT
 (Naujai) dabar atidarytas

Galima gauti rūgėlių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metai toje pat vietoje.

1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

Tvarkingas tautietis

PULIUS ANDRIUSIS, Australija

— Ką, kaip, ar kaip, viršij madienį tvarkingai stojau boso akivaizdon ir dar antvalandžius atpyliau. Gal netiki? Va, pasižiūrėk į algalapi.

— Tikiu be raštelių! — sako Vytautas iš krūmų.

— Žmonės dabar niekuo netiki, — šneka Gediminas. — Va, žiūrėk, kiti šeštadieniais bėga užlūsė į arklius, stato ant kiekvienos pasitaikiusios uodegos po penkinę. O kiti pravoro atlyginimą visam mėnesiui į priekį, skolinasi po to šiltingus bonkai pėno ir puskepalui duonos, o kiti maitinasi iš šukščių dėobės. O kodėl taip yra?

— Nežinau, dovanok! — sako laukinis Vytautas.

— Dėl to nežinau, kad iš viso nežinau, kas tai yra arkliai. Su jais reikia elgtis tvarkingai. Aš jau ketvirtadienį nusiperku vakarinį laikraštį, kur surašyti visi favoritai, ramiai praleidžiu naktį bestudijuodamas, paskui penktadienį iš naujo pergalvoju, prieš eidamas gult apmąstau iš kito galo ir iš pradžių, o šeštadienio rytą besiskutant barzdą jau man viskas pasidaro aišku, nereikia lakstyti iškišus liežuvį.

— Tai kiek išlošei jau? — klausia Vytautas gyvatinis.

— Jeigu ir toliau taip tvarkingai lošiu, — sako Gediminas. — Tai kitais metais viską atsiuošiu!

— Vadinasi, truputį prisavarei į priekį? — klausia pakrūminis Vytautas.

— Matai, pradėjo kvailas, lošiau netvarkingai, kaip ir kiti mūsiškiai, tai dabar turiu išlyginti balansą. Ak, tu neloši, tai ir nesuprasi, ką visa tai reiškia: ketvirtadienį po darbo prie fabriko vartų nusiperki vakarinį laikraštį, važiuodamas autobusu dar neišskleidi puslapių, palaikai malonumą tam momentui, kai namie nusiprausi, pavalgai, apšvieki švariais marškiniais, pasikloji laikraštį ir...

— Ir? — klausia Vytautas.

— Geriau neklauk! — sako Gediminas. — Toks ir toks jo jūkas, toks arklys, toki šansai, tik mirga riebios raidės, tik skrenda svarai į piniginę...

— Tai ką dar gersim? — klausia Vytautas.

— Kaip tai? — supyksta Gediminas. — Juk tu žinai, kad aš viską darau tvarkingai: pradėjom alium ir baigsim alium! — Kad man reikia pastiprinto! — sako Vytautas. — Gyvendamas bruzgnyuose pagadinau skilvį, alaus nebevirsčina, prašo stipresnio.

Kadangi Gediminas dar ir pra cītą šeštadienį nebuvo išlygines balanso, tai neturėdamas prie dūšios pinigų turėjo sutikti su seniai matyto draugo pasiūlymu arba pasitraukti nuo lovio prieš laiką. Gediminas pasirinko pirmą galimybę, pasiliko prie lovio ir gėrė vyną, vodką, šnapšą, romą, brendį, kol abudu suvirto ant žemės, o viešbutininkas pakvietė du policijos žmones, kurie juodu pernešė pas save nakvoti. Užkrūminis Vytautas nespriešino valdžiai ir viską būtų kaštavę po porą svarų

— O aš, šėriau, miegu sau lovoj, užsiėmęs žadintuva tiesiai ant lovos valandos. Minutė minutės, sekundė sekundė. Ant kėdės sėdėsi, pakabinatos kelės, kad išprosytu, štai ką reiškia tvarka!

— Nuo 38 galionų alaus ne nepasidėsiu? — klausia krūminis Vytautas.

— Pavyt kaip dūmelis, geriau neklauk, argi aš mesiu dykai pūką? Bet, matai, mano svetlė jį dar atsinešė džiūno, slyvinės, o aš tik aly verčiau ir pir

— Kadangi Gediminas dar ir pra cītą šeštadienį nebuvo išlygines balanso, tai neturėdamas prie dūšios pinigų turėjo sutikti su seniai matyto draugo pasiūlymu arba pasitraukti nuo lovio prieš laiką. Gediminas pasirinko pirmą galimybę, pasiliko prie lovio ir gėrė vyną, vodką, šnapšą, romą, brendį, kol abudu suvirto ant žemės, o viešbutininkas pakvietė du policijos žmones, kurie juodu pernešė pas save nakvoti. Užkrūminis Vytautas nespriešino valdžiai ir viską būtų kaštavę po porą svarų

— Kadangi Gediminas dar ir pra cītą šeštadienį nebuvo išlygines balanso, tai neturėdamas prie dūšios pinigų turėjo sutikti su seniai matyto draugo pasiūlymu arba pasitraukti nuo lovio prieš laiką. Gediminas pasirinko pirmą galimybę, pasiliko prie lovio ir gėrė vyną, vodką, šnapšą, romą, brendį, kol abudu suvirto ant žemės, o viešbutininkas pakvietė du policijos žmones, kurie juodu pernešė pas save nakvoti. Užkrūminis Vytautas nespriešino valdžiai ir viską būtų kaštavę po porą svarų

— Kadangi Gediminas dar ir pra cītą šeštadienį nebuvo išlygines balanso, tai neturėdamas prie dūšios pinigų turėjo sutikti su seniai matyto draugo pasiūlymu arba pasitraukti nuo lovio prieš laiką. Gediminas pasirinko pirmą galimybę, pasiliko prie lovio ir gėrė vyną, vodką, šnapšą, romą, brendį, kol abudu suvirto ant žemės, o viešbutininkas pakvietė du policijos žmones, kurie juodu pernešė pas save nakvoti. Užkrūminis Vytautas nespriešino valdžiai ir viską būtų kaštavę po porą svarų

J. Pautienius Portretas

nuo galvos, jeigu Gediminas, tempiamas iš mašinos cementuotu taku į tamsinį, nebūtų su- O tie džentelmenai ir padarė tvarką. Geriau neklauk! rikęs policininkams: — Džentelmenai, prašau su manim tvarkingai!

Citatų knyga

Daugiau kaip 10,000 įvairiausių rinktinių posakių ir citatų yra surinkta naujame amerikiečių leidinyje "The Book of Catholic Quotations". Knyga stambi, turi 1073 puslapius, kainuoja \$8.50. Citatos surinktos iš katalikų autorių veikalų. Čia galima rasti rinktinių posakių Chestertono, kard. Maningo, Hopkinso, Chauvero, Southwellm Drydeno, Th. Mertono, tėvo La Farge ir daugybės kitu.

Priemonė prieš šienligę

Britų medicinos žurnalas "The Lancet" skelbia, kad įkvėpimas hydrocortisono 23-se atvejuose iš 24 labai padėjo gydan

SOPHIE BAIGUS RADIO PROGRAMA

IS WGES stoties — Banga 1390 PIRMADIENIO vak. nuo 7-8 v. NTO PIRMA DIENI PENKTAD. 8:45 iki 9:30 val. ryte 8:25AD. 8:30 iki 9:30 ryte SEKMADI. 8:30—9:30 v. P. IS stoties WOPA — 1400 kil. 7189 So. MAPLEWOOD AVE. Chicago 29, Ill. HEMlock 4-2413

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELIŅYCIA

Geriausios džiūnės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų paspausimų. 2443 West 63rd Street Tel. Prospect 8-0833 ir PR 8-0834.

IS ARTI IR TOLI BALDU PERKRAUSTYMAS

Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Figis ir sąžiningas patarnavimas. R. ŠERENAS 4546 S. Wood St., Chicago 9, Illinois, tel. VI 7-2972

tis nuo šienligės. Dauguma pacientų pasijuto pagerėję per 24 valandas. Ir tai buvo pacientai, kurie turėjo šienligę per 24 metus ir kitokie gydymu jiems nepagelbėjo.

Dabartinė Meksikos taryba

Oxfordo universiteto profesorius Bernardo S. Meyeras paskelbė "Mexican Painting in Time". Knyga turi 224 puslapius, kainuoja \$15. Veikla... samus, problemas...

Parduodama

PUIKI TIKRŲ VILNŲ IMPORTUOTA ANGLIŠKA IR VOKIŠKA MEDZIAGA VYRŲ IR MOTERŲ LIUOVIŲ IR PALTAMS

VYRISKAM KOSTUMUI 3 1/2 yardo MEDZIAGA Specialiai tik \$8.50

GRYNOS VILNOS VYRISKAM KOSTUMUI 3 1/2 yardo MEDZIAGA už \$15.00

VILNONE VYR. KOSTUMUI worsted (Sharskin) medžiaga regul. vertė \$8.50 specialiai už jardą tik \$4.50

MŪSŲ KLIENTAMS NEMOKAMAI AIRTELIS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI KRAUTUVĖ PATALPŲ, VIDAUSIA IR ORDA

HELFAND'S TEXTILE FABRIQS

1210 So. Union Ave. Telefonai: MOnroe 6-1210 VERTINGOS NEMOKAMOS DOVANOS UZ KRAUTUVĖS PIRKIMŲ SEeley 3-8806 Krautuvė yra atidaryta kasdien, pelenėnt ir septyniolika, nuo 9:30 ryto iki 5 val. vakaro. šeštadieniais atidaryta.

TROOST — PACHANKIS MONUMENTS

JOHN W. PACHANKIS (Lietuviai) Monuments 6819 So. Western Ave. Tel. SEeley 3-3745

I paminkly patalpas ir atžai mos visuomenės paliešaname transporto automobiliai. Adara knuoben ir sekant... ISSHINKLIFE BASKET — IR... JORDI PIRKIMŲ...

Zinok, kada išleisti, zinok, kada taupyti, zinok, kada pirkti, zinok, ką pirkti — ir niekad nebūsi basas. Skotai

Ar turite parduoti ar išnuomoti? Paskelbkite smulkių skelbimų skyriaus. Skelbimų galite parduoti telefonu Virgini 7-6640

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė

Precin Photo Studio (Incorporated) EDVARDAS ULIS, sav. 4058 Archer Avenue Telefonas Virgini 7-2481

LIQDĒSIO VALANDŲ Saukite **MAŽEIKA & EVANS** LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI 6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gauname koplyčią arčiau jūsų namų.

JOHN F. EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS 4695-07 South Hermitage Ave. Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9852 4330-34 South California Avenue Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852 AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO **SAINT CASIMIR MONUMENT CO.** 3914 West 111th Street Vienas blokas nuo kapinių Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas mieste! Tel — CEDarcrest 3-6335

ANTHONY B. PETKUS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS 6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE. CHICAGO, ILL. CICERO, ILL. Telefonai — GROvehill 6-2345 arba TOWnhall 3-2109

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus. Mes turime koplyčias visose Chicago, ir Roselando dalyse ir tuoju patarnaujame

PETRAS BIELIONAS 4348 S. CALIFORNIA AVE. LAFayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS 3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS 659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711
POVILAS J. RIDIKAS 4354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS 10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMModore 4-2222
JURGIS F. RUDMIN 5319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th AVE., CICERO, Ill. Tel. OLYmpic 2-1003
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI 6846 W. 46th STREET YArds 7-0781
STEPONAS G. LACKAWICZ 2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213 2314 W. 23rd PLACE Virgini 7-6674
VANCE FUNERAL HOME 1124 S. 50th AVE. OLYmpic 2-5245 ir TOWnhall 3-9687

Skaitkite ir platinkite dienraštį "Drauga".

SAVE and HAVE Ipratimas taupyti reguliarai yra tikras kelias į finansinį saugumą. Pradėkite taupyti pas Drovers šiandien — pradedant su \$5 arba daugiau. Jūsų sąskaita apdrausta iki \$10,000.

yra lengva Bendradarbiauti su **DROVERS**

The Drovers Banks 47th Street & Ashland Avenue YArds 7-7000 Since 1883

Moterų GYVENIMAS

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CLiffside 4-5665; VirgInia 7-0618

VAIKŲ LITERATŪRA IR JOS SKAITYTOJAI

N. BUTKIENE, Reading, Pa.

Vaikų literatūra yra labai opus dalykas, reikalaujantis didesnių priemonių.

Jau ir Lietuvoje nei vaikų knygų, nei vaikų laikraščių leidėjai negalėjo pasigirti dideliu tiražu. Tačiau tada nebuvo ypatingo reikalo dėl to sielotis. Iš vienos pusės, švietimo ministerija pirkdavo knygetes visų mokyklų knygynams, o taip pat visoms pradžios mokykloms prenumeruodavo vaikų laikraštėlius, iš kitos pusės, vaikai, jei ir skaitytų mažiau jiems skirtos literatūros, tai, gyvendami savajame krašte, nenustodavo kalbėti lietuviškai, nes tai buvo pagrindinė kalba ne tik namuose, bet ir visose mokyklose. Be to, vaikų laikraščių leidimu užimtinėjo ne privatūs asmenys, bet visokios organizacijos, kaip antai, Raudonasis Kryžius, draugijos "Vaikų namelis" bei "Motina ir vaikas" ir t. t.

Cia, Amerikoje, kitas reikalas. Visi lietuviai, net ir neseniai atvykę, skuba greičiau pramokti kalbėti angliškai, nes šioji kalba yra valstybinė kalba, ir be jos mokėjimo negalima gauti net padoresnio fizinio darbo, ką gi kalbėti apie inteligentišką darbą. O vaikai ne tik eina visus mokslus, pradant nuo vaikų darželio, angliškai, bet ir po pamokų visur susiduria su šia kalba. Angliškai jie kalbasi krautuose, su savo kaimynais ir jų vaikais, savo žaidimų draugais; vadina, tai yra dominuojanti, jei ne vienintelė kalba už savo namų sienų.

Tėvai, laikas ir vaikai

Ir namuose vaikas mažai tenka kalbėti lietuviškai. Dažniausiai tėvai dirba visą savaitę, o sugrįžę namo, turi tiek visokių namų rūpesčių, kad nėra kada ypatingai užsiminti vaikais, be to, vaikų linksmumas ir gyvenimas tik nervina pavargusius. Jau nekabanti, kad nemaža yra šeimų, kur tėvai stengiasi patys išmokyti iš savo vaikų angliškai kalbėti.

Labai retas atsitikimas, kur motina su pavydžiu rūpestingumu pratina savo vaikūtį iš pradžių klausyti jos skaitymo lietuviškų knygelių bei laikraščių, o vėliau išmoka jį pačiam skaityti. As cia Readinge pažįstu vieną tokią motiną, buvusią Lietuvoje mokytoja, ir man tenka stebėtis, kokius gražius vaistus duoda toks auklėjimas. Vaikutis pats dažnai atsineša lietuvišką knygutę (o turi jų apšči) ar laikraštelį ("Eglutę" ir "Tėviškėlė") motinai balsiai paskaityti, ir jis gali daug kartų klausyti tos pačios apsakaitės ar eilėraščio skaitymo, kol, pagaliau, išmoka atmintinai. Lietuviškos vaikų knygutės ir laikrašteliai pasidarė jam kasdieninė būtinybė, kaip su augusiomis skaityti lietuvišką dienraštį. Be abejonės, iš jo išaugs nuolatinis lietuviškų leidinių emėjas ir geras lietuvis-amerikietis, mokantis gerai kalbėti ir lietuviškai.

Tėvų padėjėjai — mokykla ir knyga

Bet, deja, tokių motinų, kurioms nereikia padėti, kurios pačios supranta — labai maža, o kitoms motinoms reikia surasti priemonių padėti vaikams sukelti lietuviškoje dvasioje, o svarbiausia, kad vaikai išmokyti ir neužmiršti lietuvių kalbos. Mes žinome, kad geriausiai tėvų padėjėjai yra mokykla ir knyga. Šiandien mokykla nustojo būti šia prasme jų padėjėja, o atvirkščiai, ji augina vaikus kitose dvasioje ir vaikai per ją nu-

tolsta nuo tėvų. Vadinas, liko tik antra padėjėja, tai knyga, ir šandien jos uždavinys pasunkėja, ji dar turi atsverti mokyklą. Todėl šiandien ji turi būti ypatingai globojama, ir ji (knygelių ar laikraščių formoje) turi įsikverti į kiekvieną lietuvišką šeimą, kur yra vaikai. Vaikai turi jas pamilti, net ir tuo atveju, kai patys nesirūpina vaikams šios meilės knyga iškiepyti.

Komikų konkurencija

Mes dar neturime užmiršti "comic books" konkurencijos. Kaip mes bepeiktumėm komikus, bedraustumėm vaikams juos skaityti, vaikai vistiek juos skaitys, nes uždraustas dalykas visada ypatingai vilioja, antra vertus, jie jiems įdomūs ir savo intriga ir savo iliustracijomis, be to, jų turinys atitinka jų dabartinę aplinkumą. Todėl ir mes turime daugiau savo kūrinys skirti šių dnuų skaitytojų gyvenimo įvykiams, žinoma, neužmiršdami ir patriotizmą ugdyti. Tačiau visdėlot atrodo, jog svarbiausias šių dnuų mūsų uždavinys, kad vaikai neužmirštų lietuviškai kalbėti, kad jie pamiltų skaityti lietuvišką spausdintą žodį, o tokiais išaugę, vėliau jie patys susidomės savo tėvų tėvyne, jos praeitimi ir dabartimi ir taps susipratusiais jos išlaisvinimo gynėjais.

Atrodo, kad ir labiau pajaurintas, priartintas, skaitytojų psichologijai mėnesinis vaikų laikraštelis neatsieks savo tikslo. Galvoju, kad žemiau duodamas pavyzdys, nors ir iš kitos srities, paaiškina kodėl.

Ponia, kavutė ir pyragaičiai

Viena ponia, kviesdama nemažą svečių kavutei, nusipirko vieną sv. pyragaičių. Svečiams išsisikirščius, daugiau kaip pusę pyragaičių pasilikio nesuvalgytų. Tada ponia nusprendė, kad buvo pastačiusi per daug tų pyragaičių, ir kitą kartą nusipirko jų tik pusę svaro. Ir vėl beveik visi pyragaičiai pasilikio. Nustebinta šiuo reiškinium ponia paklausė pardavėjos, kiek tų pyragaičių jai reikėtų nusipirkti; ji papasakojo, kas su pyragaičiais atsitiko per du kartus. Tada pardavėja pasiūlė jai pirkti tris svarus. Ponia nepaprastai nustebė, bet visdėlot paklausė pardavėjos ir... šį kartą pyragaičių visai nepalikio svečiai nesivaržydami valgė vieną po kito ir visus suvalgė.

Laikraštėlis kas savaitę

Tas pats ir su laikraštėliu. Laikraštėlis, išeinantis tik kartą per mėnesį, iš dalies susilaukia tų pyragaičių likimo: nuo vieno iki kito karto vaikas turi pakankamai laiko jį užmiršti, ypač, jei spausdinamos apysakaitės su prierašu "bus daugiau", ir, pagaliau, vaikas pradeda mažiau besidomėti laikraštėliu. Kas kita, jeigu laikraštėlis lanko jį dažniau, geriausia būtų, jei kiekvieną savaitę. Tai toks laikraštėlis savo skaitytojams pasidarytų aktualus, laukiamas svečias. Vaikas neįsivaizduotų, kaip jis gali be laikraštėlio praleisti savaitę, gal, šeštą dieną ir sekmandien.

Dienraščių bei savaitraščių priedai

Žinoma, iš karto tai labai sunki problema, iš kur paimti lėšų, kol pripratinai vaikus. Atrodo, kad lengviausias būdas būtų, jei tokius laikraštėlius leistų dienraščiai ar savaitraščiai, kaip savo leidinių priedus, nors bent iš dviejų puslapių, kuriuos galima būtų taip sulenkinti, kad iš-

du pasidarytų aštuonių mažų puslapių atskiras vaikų laikraštėlis, stengdamiesi jį papuošti iliustracijomis.

Kiekvienas suaugusis laikraščio emėjas, net ir neturėdamas vaikų, pasistengs surasti kokį vaikūtį, kurio šeima to laikraščio neprenumeruoja, kad padarytų vaikui džiaugsmą. Ir tokiu būdu beveik tiek vaikų skaitys priedą, kiek laikraštis turi suaugusių prenumeratorių, o tai būtų, palyginus su šios dienos būkle, milžiniškas skaičius. Jei laikraščiai dabar užleidžia nemažą puslapių įvairiems skyriams, kaip antai, moterų, studentų, mokytojų, skautų ir ateitininkų, tai, atrodo, kad vaikų priedas būtų pats reikalingiausias. Praradę vaikus, prarasime ir vėlesnius skaitytojus.

Vaikai, pripratę rasti kiekvieną savaitę suaugusių laikrašty savo puslapį, pradės domėtis ir kita laikraščio medžiaga ir, augdami taps jo nuolatiniais skaitytojais. O jiems susilaukus savo vaikų, tie vaikai taip pat griebs savo puslapius, kaip kada tirdarydavo jų tėvai, ir tuo bū-

du lietuviškumas bus išsaugotas.

Trys tikslai

Esameji vaikų laikrašteliai su jų prityrusiais redaktoriais bei bendradarbiais turėtų pasilikti, kaip tam tikrų laikraščių vaikams priedai, ir jie, greičiausiai, ir būtų tie pirmieji priedai. Tik pats darbas padidėtų. Be to, išnyks didelė vargas pertrauka, nes, kaip tik vasarą, kada vaikai atostogauja ir laisvi nuo mokyklos įtakos, pats geriausias laikotarpis užimti juos lietuvišku skaitymu.

Atrodo, kad tuo būdu galėtų būti atsiekta trigubas tikslas. 1) atpigtina jų kaina (nors ir dabartinė nebrangi), 2) padažnėtų jų numerų pasirodymas (ne 10-12 kartų per metus, kaip dabar, o 52, jei kas savaitę, kas ypatingai pageidautina, arba bent 26, jei kas antra savaitė), 3) padaugėtų skaitytojų skaičius.

Vaikai, pripratę skaityti lietuviškų vaikų laikraštėlius, pamiltų lietuvišką spausdintą žodį, patys prašys savo tėvelių nupirkti jiems ir lietuviškų knygų.

Svečių kvietimas

STEFANJA STASIE NĖ, Cleveland, Ohio

Lietuvių vaišingumas iš seno plačiai žinomas. Svečias lietuviškoje šeimoje visados centrinis asmuo, ir kiekvienos šeimininkės didžiausias rūpestis — kuo gražiau priimti ir kuo gardžiau pavaišinti. Santykiuose su svečiais mūsų šeimnininkės žino daug gražių, bei gerų papročių ir neraišytų įstatymų, kurie perduodami iš kartos į kartą. Daugelis šių papročių yra grynai specifiniai mūsų tautai.

Aš norėčiau čia paliešti daugiau tarpautinį etiketą, kurio daugiau ar mažiau ir šiame krašte prisilaikoma. Yra gana svarbu prisilaikyti gyvenimo reikalaujamo etiketo, nes tai yra ne kas kita, kaip gyvenimo siste-

Svečių kvietimas

Pats svečių kvietimas turi irgi savo problemas, kurias šeimnininkė turėtų iš anksto apgalvoti. Visų pirma turi būti aišku, kokia proga svečius kviesi. Paprastai ypatingų progų reičiau pasitaiko; dažniausiai norima tik pasisvečiuoti, pasikalbėti su pažįstamais ir praleisti šį jvairių laiką. Tai ir yra dažnesni įvykiai daugelio namuose. Kviečiant didesnį skaičių žmonių, reikėtų jau pagalvoti ir apie turimas patalpas. Nuo patalpų dydžio pareis ir mūsų kvietinųjų asmenų skaičius. Tad kviesime tiek, kad svečiai namuose jaustųsi laisvai ir patogiai. Negerai daro tos šeimnininkės, kurios iš šį momentą nekreipia dėmesio ir prisikviečia tiek svečių, kurių vėliau neturi kur pasodinti. Kitas — dar jaut resnis — momentas, tai svečių kokybė. Reikėtų vengti per daug didelio įvairumo amžiaus, išsilavinimo, religinio ir politinio įsitikinimo atžvilgiais. Aišku, jog būtų nelogiška ir netinkama kviešti senyvo amžiaus vyrus ir jaunus moteris, politinius ir religinius priešus, labai modernius ir senesnių pažiūrų žmones, didmiesčio ir kaimo žmones. Taigi, reikia pagalvoti, kad kiekvienas turėtų po atitinkamą partnerį, su kuriuo galėtų rasti bendrą kalbą. Tad šias smulkmenas apsvaustę, jau galime kviešti svečius.

Kvietimo forma

Patį kvietimo formą pareis nuo to, kokia proga kviečiame ir taip pat nuo pažįstamumo laipsnio su kviečiamaisiais. Kviečiant gerus pažįstamus paprastais atvejais, užtenka žodinio kvietimo (pvz. ir telefonu). Ypatingesniais atvejais bei svarbesnių švenčių proga ir tolimesnius pažįstamus jau reikia kviešti prieš keturiolika dienų; kviečiama raštu. Paprastai ranka rašomas trumpas, bet malonus laiškučius. Laiškų turinys turėtų tik kvietimu ribotis. Pašalinių dalykų reikėtų vengti. Visi kvietimai tik šeimnininkės vardų, nes moteris — namų vedėja. Taip pat ir į kviečiamuosius kreipiamasi į namų šeimnininkę. Oficialian šventėm, kaip pvz. ves tuvėms, bei įvairias jubilėjines šventes kviečiant, siunčiami jau spausdinti, graži raidynu kvie-

I. Gerdvilienė

PAVASARĮ

Pribarstęs mėsvųjų saugučių pakrūmę,
Apkaisęs lazdynų žiedais,
Pavasaris lėkė, lyg traukinio dūmas,
Aplenkdamas vėją, laukais.

Jis kalbino pievoj glėžnutę purienę,
Pudravo beržynui šakas,
Nusagstė baltom garbanėlėmis jėvę,
Pūkais nusodino dirvas.

Pajutę gyvybę šilkiniai kačiukai,
Vyniojos šilvųjų stiebiai.
Poraudė, lyg vynu, atslaitėj pirščukai,
Mojuvo gegutėm sparnais.

Jis gluosnį nusmailgė geltonais ragiukais,
Išmaudė nektare rąsas;
Ir sodą aprėdė pašatakų sparniukais,
Apliejo lašelais ausros.

Mirgėjo pakrantėj audimas gėlėtas,
Kvėpėjo sula gintarais,
Dūsavu, virpėjo gegužis saulėtas,
Alsuodams alyvų žiedais...

timai. Popierius turi būti sunkokas ir tik baltas. Blogiausiai atveju leidžiama šiek tiek gelsvą popierių naudoti. Konservatyviškiausias tradicinis formatas tokiems kvietimams šiame krašte yra naudojamas toks — 5 1/2x7 colių. Tačiau moderniškesnis formatas turi tik 4x5 1/2 colių ir nesulenkiamas. Raidynas naudojamas daugiausia romėnų antikinis, romėnų šešėliuotas ar Londono. Atsakymas į kvietimą turi būti išpildytas tokiu pat formalumo laipsniu, kaip ir kvietimas. Gavus paprastą laiško kvietimą, galima atsakyti ir telefonu, tačiau į formalų kvietimą reikia formaliai atsakyti. Be to, iš kviečiamųjų dar pageidaujama laiku atsakyti, kad, jiems nesutikus dalyvauti, būtų galima pakviesti kitą asmenį. Laiku pakviestas kitas asmuo negalės susidaryti įspūdžio, jog jis pakviestas papildomai, kam nors atsisakius dalyvauti. Vykti į svečius reikia kviestu laiku — vėluotis ne mandagu.

NAUJA MOTERIS

Štai ir vėl sulaukėme turiningo "Moters" žurnalo nr. 1(6) sausio-kovo mėn. Malonu konstatuoti, kad visi atžvilgiai puikus ir vertas rimto dėmesio. Prasideda J. E. vysk. V. Brizgo straipsniu "Ar nepakeisti sargybinių?"

Siuo straipsniu jis atkreipia motinų dėmesį, kad nereikia skubėti pasiduoti šių laikų visokioms reklamoms bei modernizmui, kurie į šeimas atneša tik katastrofą. Į darbą eina motina, jauna mergaitė — vidurinės mokyklos mokinė, tiesiai iš mokyklos bėga, namo grįžta po vidurnaktį. Ryta į mokyklą eina pavargęs ir neišsimiegojęs. Dirba tik tam, kad uždarbį išieikvojus menkaverčiams ir nereikalingiems daiktams.

Autoriui nurodo daug priešasčių, bet rimčiausia iš jų ta, kad moteris-motina pasitraukė iš savo vietos, o savo vietą pastatė sargybiniams policininkams su lazda ir kalėjimo sarga. O kur jos nuėjo?

"Jaunimo dvasios ir ilgesio problemos neišspręs niekas, kol nesugrįž savo vieton tie, kurių jaunimas yra ir kurie jais rūpinasi turį pareigą, ne už algą, o iš prigimties". "Visokis moters veržimasis į vyrų vietas, visokių vyrų imitacija yra didesnė ar mažesnė prigimties karikatūra".

Motinos motiniškumą turi patirti pirmoje eilėje vaikų amžiaus jaunimas, antroje vietoje įvairius nelaimingai žmonės.

Straipsnis vertas rimto dėmesio. Jis mums daug pasako. Ar nevertėtų tuo susirūpinti, kodar ne vėlu? Kas galime, grįžkime ten, kur mūsų vieta. Autorius sako: "Jei ją, motiną, grąžinti į jos vietą, būtų daug protestų ir ašarų, jei ji paliktų savus namus ir vaikų nepasigailėtų — ji rado daug vaikiškos atrakcijos už to židinio".

O. Bačkienė savo straipsny "Kalba — tautos siela" rašo apie kalbos reikšmę, meilę, ypač išėivijoje. Ji net pažymi, kad leniamas dalykas savo kalbos praradime yra mūsų nutautinimo, dvasinio sumenkinimo žymė. O. Bačkienė paliečia ir mišrias šeimas, kas yra svarbu ir didelė atsakomybė ne tik prieš jaunąją kartą, bet ir prieš tautą.

U. Jauniškienės "Psichologiniame momente" aprašoma, kokios knygos turėtų būti mūsų pridedančiųjų gimtosios kalbos žodžio mokytiškais skaitomoms. Puz. ji sako: "Norint vaikui tolimą tėvynę priartinti, reikia, kad jis ją matytų šviesiai ir džiugiai".

K. Pažeraitė spalvingą vaizdą duoda savo "Dreseno tragedijoje". Dr. A. Užupienė "Tavo kūdikis" straipsnyje nurodo, kaip pradėti auklėti vaiką nuo gimimo dienos. Ypač jaunoms motinoms verta pasiskaityti.

K. Lešūtų R. N. "Asmeninė higiena". Rašo, kaip žmogus

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Chicagos Lietuvių Moterų klubas**, kaip ir kiekvienais metais, turėjo tradicinį Vasario 16 dienos minėjimą Beverly Woods restorano patalpose. Šeimnininkės buvo paskirtos: P. Baltutienė, jos dukrė K. Hofer (pra vedusi tos dienos visą programą) ir G. Stankūnaitė-Pollack. Dienai pritaikyta kalbą pasakė klubo garbės pirmininkė Juzė Daužvardienė. Minėjimą dalyvavo solistė Eleonora Zapolienė, o jai akomponavo G. Giedraitienė. Dalyvavo per 80 narių bei jų viešnių. Klubui energingai vadovauja dr. E. Satkauskienė.

★ **Alice Stephens**, populiarioji Chicagos dirigentė, sukomponavo sveikinimo dainą Sv. Kazimiero seserų 50-ties metų jubilėjaus progą. Seselių Kazimieriečių rėmėjų bankete buvo toji daina pirmą kartą išpildyta.

★ **Ann Lauris** paskirta augšta tarnautoja didžiulio Worcesterio banko. Šioji lietuvių yra antroji moteris, turinti tokią augštą poziciją banke Mass. valstybėje.

★ **Petronelė Gribienė**, veikli Balfio darbuotoja nuo pat Balfio įsisteigimo, per eilę metų einanti direktorės pareigas ir viena steigėjų 128 skyriaus, mano artimiausiu laiku apkeisti Chicagą ir nuolat apsigyventi su vyru Floriduje.

★ **Lietuvių Moterų draugija "Apsvieta"** minėjo perėitą sekmadienį savo 50 metų jubilėjų. "Apsvieta" pirmininkauja Stelja Kaulakienė. Vakarui vadovavo Marija Zolpienė. Dainavo J. Milerytė, akomponuojant G. Giedraitienė. Kalbas sakė: Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, teisėjas Wells, redakt. M. Vaidyla, J. Daužvardis, P. Gribienė, N. Gugienė. J. Gulbinienė ir K. Katkeviciūnė.

privalo užsilaiykėti, kad jaustųsi sveikas ir darbingas. Alvina O. Šabanienė. "Ižimti ir paveldėti kūno trūkumai". M. F. Yokubynienė. "Lietuvių Tautiniai šokiai".

Sis tas apie juostų audimą. Kaip juostos audžiamos, yra gražių pavyzdžių.

Mergaičių kertelė. D. Brazytė. "Diena". Rašo apie aklą mergaitę Alina. Reikėtų, kad mergaitės susidomėtų joms skirta kertele, kad nepalikyt jos neuzpildytos.

Toliau eina "Mūsų Moterys", "Mados", "Filmai", "Sveikinimai" ir "Pašto dėžutė". Paskutinis puslapis skirtas šeimnininkėms.

Zurnalas vertas rimto dėmesio ir įsitytinas. Išėina kas trys mėnesiai, kainą 2.50 dol. metams.

Adresas: 46 Deleware Ave., Toronto, Ont., Canada. Leo. G-nė

Šeimos ir jaunųjų nusikaltimai

Mažiau, kaip vienas procentas New Yorko didmiesčio dviejų milijonų šeimų duoda progos 75 procentų nepilnamečių nusikaltėliu. — pasakė šiomis dienomis teisėjas Nathan Kaplan, sprendžiąs teismuose šeimų problemas.

Ralph W. Whelan, direktorius miesto jaunųjų reikalams, komentuoamas Kaplano pranešimą, pasakė: "Tos šeimos, kurios išgudo savo lizde nusikaltimo problemą New Yorko mieste, yra charakterizuojamos kaip alkoholiškai, morfijaus vartotojai, sergantieji fiziškai ir psichiškai, namų židinio ardytojai, nekrecipiantieji dėmesio į vaikų auklėjimą ir panašių problemų skleidėjai".

Pirmoji ministerė Olandijoje Dr. Margarita Klompe, 44 metų, Olandų Katalikų partijos narė, buvo paskirta socialinių reikalų ir sveikatos ministere. Ji yra pirmoji moteris Olandijos istorijoje, gavusi tokią augštą vietą vyriausybės kabinete.

E. Marčiūnionienė (keramika)

Paryžiaus modų kūrėjas Jacques Heim sugalvojo papuošti milžinišku vyrisko stiliaus kaklaraiščiu šią balta lininę suknelę, kurios apykaklę pagal naująją madą dengia pečius.